
**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHẬP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN.**

Kinh Thập Thượng (Dasuttara Sutta) 9

<blockquote>Kalama tri ân bạn ngocthytran00 ghi chép.</blockquote>

[27/09/2022 - 01:26 - ngocthytran00]

KINH THẬP THƯỢNG 9

Xin hỏi là kỳ rồi mình đến đâu rồi? Kỳ rồi mình học đến 5 thủ uẩn, 5 triền cái. 5 pháp cần phải đoạn trừ đã học xong.

Bữa nay mình học về 5 tâm hoang vu. Chữ hoang vu ở đây trong tiếng Pali là khila, nó có nghĩa là tình trạng không rõ ràng, mông muội, giống như 1 miếng đất không được chăm sóc, đường đi nước bước không được rõ ràng, cây cối mọc um tùm không được chăm sóc. Cái tâm cũng vậy, cái tâm người tu bị mắc vào 5 cái này nè thì gọi tình trạng tâm hoang vu.

Tình trạng bỏ ngỏ, nếu mà tôi dịch thì chữ cetokhila tôi dịch là tâm bị bỏ ngỏ. Ở đây mình thấy rằng có rất nhiều người cứ nghĩ rằng mình theo Phật pháp, mình có học đạo, mình có hành trì, thì mình có bố thí, có giới, có hành thiền như vậy thì coi như mình đã xong rồi đó, mình chỉ ngồi chờ chết thôi. Mỗi ngày ngồi được mấy tiếng đồng hồ vậy đó là coi như xong rồi đó. Rồi cũng quét tước, công phu, chấp tác này nọ là xong, nhưng thật ra có 1 chuyện mình không có ngờ là niềm tin của mình đối với Đức Phật nói riêng và Tam Bảo nói chung, niềm tin của mình đối với thầy bạn, rồi niềm tin của mình đối với con đường hành trì nó không được như Đức Phật đã đề nghị, như là Đức Phật đã mong mỏi, đã trông đợi chúng ta.

Trước hết, ở đây nói là nói Tỷ Kheo nhưng mà mình phải hiểu ngầm là tất cả người tu nói chung. Bởi vì nếu mình hiểu chữ Tỷ Kheo ở đây là chỉ riêng cho các vị Tỷ Kheo vậy thì người không phải Tỷ Kheo tính sao đây? Cho nên ở đây chữ Tỷ Kheo ở đây mình phải hiểu chung là tất cả những người tu trong trường hợp này.

Trường hợp thứ 1, tâm hoang vu thứ 1, có nghĩa là trạng thái tâm mình bỏ ngỏ đó. Trạng thái bỏ ngỏ đầu tiên là mình không có niềm tin vào Đức Phật. Đây là 1 chuyện rất là quan trọng hỏi này tôi có nói rồi, kể cả trường hợp cạo đầu, mình có mặc áo tu, mình cỡi trần đi nữa, niềm tin của mình đối với Đức Phật rất dễ có vấn đề mà mình không có ngờ.

Mỗi ngày mình lên mình đánh lễ, mình tụng kinh, mình lễ Phật 2 buổi công phu, mình tưởng vậy là đủ mà thật ra cái mà rất đáng để mình nhìn kỹ lại đó chính là niềm tin của mình đối với Đức Phật. Như hôm trước chúng tôi có nói rồi, có hiểu về Đức Phật thì chúng ta mới tin Ngài 1 cách đúng đắn, chín chắn, đúng mức. Người ta nói muốn tin thì phải hiểu và muốn hiểu phải học. Học bao nhiêu cho đủ đây?

Có người thì thích A Tỳ Đàm, có người thích tạng kinh, có người thích tạng luật, có người đi vào đạo chỉ thích học 1-2 đề mục gì bỏ túi vậy đó rồi đi hành thiền, không coi nặng chuyện học hành giáo lý, thậm chí còn bôi bác, còn dè bỉu, bài xích nữa. Nói tu mà học làm chi, trong khi đó không chịu tu, không chịu thiền định, không chịu giữ giới. Cái cách nghĩ này nghe qua thì thấy hay hay nhưng ngồi ngẫm lại, nếu chúng ta không học giáo lý thì chúng ta hiểu được gì về Đức Phật. Mà

nếu chúng ta không hiểu gì về Đức Phật đó thì chúng ta tin là tin cái gì? Tin là tin cái gì? Hôm nay sau bài giảng này về các vị suy nghĩ kỹ lại coi niềm tin của mình đối với Ngài có vấn đề hay không? Vấn đề nó nằm ở chỗ là muốn tin thì phải hiểu, phải hiểu Ngài làm sao chứ. Tại sao mình không theo chúa Jesu, tại sao không theo thánh Alla, tại sao không theo ông 4, bà 8. Để trả lời câu hỏi đó cho chính mình là cả 1 vấn đề thừa quý vị, cả 1 vấn đề. Vì chúng ta đã hiểu gì về Phật, mà muốn về Phật chúng ta phải học giáo lý. Dĩ nhiên chúng ta hiểu về Ngài không thể nào giống như những vị pháp sư tam tạng như những vị sơ quả, nhị quả, tam quả, tứ quả. Chúng ta không thể nào hiểu về Ngài như là những vị đặc thiên, đặc định, cái đó là dĩ nhiên nhưng mà tối thiểu chúng ta cũng phải hiểu Ngài như là trong kinh điển nói, trong 1 chừng mực nào đó như là chúng ta hiểu.

Mà chúng ta học được bao nhiêu, chúng ta tìm hiểu Phật pháp được bao nhiêu? Cho nên nói về 5 tâm hoang vu, điều chúng tôi băn khoăn nhất chính là phải đá động đến 1 chuyện rất dễ làm phiền lòng đến bà con. Đó là bà con không chịu học giáo lý, chỉ học 1-2 điều về thiên chỉ, thiên quán rồi nhẩy vào các thiền viện, rồi cho rằng mình hiểu Phật thì tôi e rằng không đủ, nha.

Cái tôi ngán nhất là học kinh tạng bằng vốn liếng tiếng Việt của mình, cái đó mới kinh dị nha. Đọc hiểu kinh tạng bằng vốn liếng tiếng Việt của mình. Có nghĩa mình ngồi mình dò ra đó rồi mình tưởng ra. Vd như trong đó nói là tầm, tứ, hỷ, lạc, định thì kêu tầm là mình ngồi mình nghĩ tầm ở đây chắc là kiếm đó, tứ đây chắc là ý tứ đó, vd như vậy. Rồi hỷ, lạc – hỷ nghĩ chắc là vui, còn lạc nghĩ là sướng, định là nghĩ tập trung, hiểu chung chung vậy đó.

Cho nên cái chuyện đầu tiên phải nói là không học giáo lý thì đừng có hòng hiểu đúng được Phật theo kinh điển, phải nói là theo kinh điển nha, chứ chưa phải nói là hiểu theo cái kiểu của người đặc thiên đặc đạo. Hiểu theo kinh điển là mình đã thấy khả nghi rồi.

Chuyện đầu tiên là mình hoài nghi, hoang mang về Đức Phật do mình không có học về Ngài. Mà nguy hiểm nhất là thờ Phật như thờ thần, thờ Phật như thờ 1 đáng chí tôn trông đợi ở đó 1 sự gia trì, 1 sự bảo hộ nào đó thì sai rồi nha.

Thật ra Đức Phật là 1 nguồn năng lượng rất là lớn cho chúng ta. Nguồn năng lượng khi chúng ta bị sa sút, chúng ta bị sợ hãi, chúng ta bị buồn chán, chúng ta bị mất sức sống thì Đức Phật là 1 nguồn năng lượng rất lớn. Nhưng mà nguồn năng lượng đó không phải ai cũng cảm nhận được, cũng giống như ánh nắng mặt trời, hoặc là sức mạnh của gió, sức mạnh của nước. Tuy 3 nguồn sức mạnh này phải nói là vô tận nhưng mà bằng cách nào để chúng ta có thể tận dụng sức mạnh của 3 nguồn năng lượng đó, năng lượng của gió, của nước và của nắng. Chứ không phải tay không như vậy rồi mình có thể mình tận dụng được sức mạnh của 3 nguồn năng lượng đó thì tôi nghĩ rất khó.

Đối với giáo pháp cũng vậy, niềm tin của mình đối với Phật pháp thì nó có nhiều nguồn. Thứ 1 là do mình học, nguồn thứ 2 là do mình suy tư, nguồn thứ 3 là do mình hành trì. Và ở đây chúng tôi cũng nói luôn là khi mình ra 3 ngôi Tam Bảo thì đúng là có Phật, Pháp, Tăng thì đó là nói theo cách gọi là nôm na. Chứ mà nói theo rốt ráo thì Phật bảo và Tăng bảo cũng chính là Pháp bảo.

Bởi vì Phật bảo là gì? Phật bảo là người đã tự mình tìm ra, phát hiện ra chứ không phải tạo ra nha, phát hiện ra pháp bảo, phát hiện ra con đường hành trì, và tự Ngài đã đi đúng con đường mình đã tìm ra. Như vậy Ngài được gọi là Phật bảo là vì đã hành trì đúng với Pháp bảo.

Và Tăng bảo là gì? Tăng bảo là những người nương theo lời dạy của Đức Phật để hành trì cho đúng Pháp bảo. 1 người không tót, mặc y, mang bát chỉ được gọi là Tăng bảo khi nào người đó có Pháp bảo trong mình thì được gọi là Tăng bảo.

Còn nếu chỉ có hình thức không mà gọi là Tăng bảo như vậy mình ra ngoài chợ mình kiếm mấy thằng du đảng mình cạo tóc, mình đề nó ra mình đắp y như vậy nó Tăng bảo hay sao? Cho nên ở đây mình phải định nghĩa lại. Tăng bảo phải là người do học Phật mà có được hiểu biết từ đó mới có hành trì, có được Phật pháp trong mình thì mới gọi là Tăng bảo.

Cho nên nói rằng lòng hoài nghi, hoang mang, do dự về bậc đạo sư, về pháp và về tăng, cái này gom chung lại phải hiểu là 1 thôi. Là 1 đây có nghĩa là mình không học giáo lý thì mình không biết những tinh hoa cốt lõi căn bản của Phật pháp thì lấy cái gì để mà thờ lạy và tin tưởng Đức Phật, lấy cái gì để mà thờ lạy và tin tưởng cái gọi là Tăng bảo đây.

Sẵn bữa nay tôi nói luôn, chữ Tăng trong kinh tạng, tùy chỗ mà hiểu, có chỗ chư Tăng ở đây là ám chỉ cho các tầng Thánh nhân, có chỗ chư Tăng là chỉ cho những vị đã thọ đại giới, tùy chỗ mà giải

thích. Có 1 số người ầu, đọc 3 chớp 3 nháng, nghe 3 chớp 3 nháng hiểu lầm tưởng chúng tôi phủ nhận chữ Tăng hiểu theo nghĩa thông thường, cho nên họ viết bài họ chửi tan nát hết. Nhưng mà họ quên 1 chuyện là những cái họ trích dẫn không phải là chánh tạng, cái chánh tạng thì họ không trích dẫn.

Vd như họ nói sư Toại Khanh nói rằng tâm chỉ có thân tâm thôi như vậy thì trong bài tụng của mình bên Tăng bảo gồm phạm Tăng và Thánh Tăng. Thì xin thưa cái ghi chú đó là ghi chú theo tạng kinh chứ không phải tạng luật. Đó là cái thứ 1. Thứ 2 là tùy bài kinh mà hiểu chứ không phải chỗ nào cũng hiểu là tăng gồm Thánh và phạm. Bằng chứng là ngay trong phần lễ bái Tăng bảo có phần (pali) 11:35, đệ tử thanh văn của Thế Tôn, nếu kể đôi gồm có 4 đôi, kể chiếc thì gồm có 8. Đôi tức là đạo và quả kể chung 1 cặp, còn kể chiếc tức là kể riêng 4 đạo 4 quả. Rõ ràng trong đó như vậy không chịu đọc, họ chỉ trích dẫn chỗ kia thôi.

Sẵn đây tôi nói luôn là tùy chỗ mà hiểu, còn mình bất mãn mà mình chỉ biết chống đối, mà mình không có ngó trước trông sau thì đó cũng là 1 điều rất là đáng tiếc, cũng là 1 điều bất cập nha.

Tâm hoang vu có nghĩa là trạng thái tâm bỏ ngỏ của người tu học. Người tu học mà không hiểu giáo lý, không hiểu đúng thì làm sao có cái để mình nhớ đúng. Không hiểu đúng thì làm sao nhớ đúng. Hiểu sai thì mình nhớ toàn cái tào lao không à. Phải hiểu đúng. Hiểu đúng mới có cái nhớ đúng từ đó mới ra cái hành đúng.

Cho nên đối với Tam Bảo nói chung, ở đây thì Ngài Xá Lợi Phất, cả Đức Phật nữa ở 1 chỗ khác khi nói đến 5 tâm hoang vu trong Trung Bộ Kinh, Ngài cũng kể 5 nhưng mà mình phải hiểu ngầm kể như vậy cho dễ nhớ thôi, chứ còn Tam Bảo mình kể là 1. 1 đây nghĩa là sao? Có nghĩa là kể Pháp bảo thôi.

Chính Đức Phật là Đức Phật vì có Pháp bảo. Tăng bảo được gọi là Tăng bảo vì có Pháp bảo, nha. Chúng ta nhớ cái đó nha. Phật bảo được gọi là Phật bảo là vì có Pháp bảo. Tăng bảo được gọi là Tăng bảo là vì có Pháp bảo. Còn nếu mà cho rằng chỉ có hình thức 32 tướng tốt mà được gọi là Phật như vậy mấy ông Chuyên Luân Vương cũng là Phật hay sao? Còn nếu nói cạo đầu đắp y gọi là Tăng thì kẹt quá, nha. Cho nên ở đây mình phải hiểu, không phải mình mà phải bắt buộc mình phải ghi nhận điểm này. Chữ Tăng ở đây nghĩa là người học từ Phật và nhờ đó có Pháp bảo trong tâm mình.

Rồi hoang mang, nghi hoặc, ngờ vực đối với Phật pháp là sao? Có nghĩa là nghi ngờ tác dụng của tam học. Mình ngờ vực không biết mình hành trì như vậy nè rồi nó dẫn mình đi về đâu, mình hoài nghi, hoang mang. Các vị còn nhớ chữ dhamma anudhamma patipati không? Chữ này có nhiều cách dịch. Có vị dịch là tùy duyên thuận pháp, đó là dịch kiểu văn nghệ. Còn dịch theo sát trong kinh mình đó tức là hành trì pháp dẫn đến giải thoát. Định nghĩa nôm na là vậy đó, hành trì pháp dẫn đến giải thoát thì gọi là dhamma anudhamma patipati. Patipati là hành trì, thực hành, hành đạo. Còn dhamma anudhamma patipati hành pháp dẫn đến giải thoát là sao ta? Dhamma ở đây là chính pháp siêu thế gồm 4 đạo, 4 quả và Niết Bàn, còn anudhamma chỉ cho tam học, là chỉ cho 3 sika. Tức là hành trì theo pháp dẫn đến, bữa hôm tôi nhớ tôi có giải thích, giải thích kiểu nôm na cho bà con đó. Tức là mình hành giới, hành định, hành tuệ, cái phần bổ sung cho cái mình đang thực hành đó cũng là dhamma anudhamma patipati thực hành 1 cách thứ lớp cũng là dhamma anudhamma patipati.

Thứ lớp là sao? Tức là giới định tuệ theo cấp 1, giới định tuệ theo cấp 2. Giới định tuệ theo cấp 1 là từ 1 người phạm có giới, có định, có tuệ theo cấp độ phạm phu. Ở mức tối đa là mình đắc được Tu Đà Hoàn. Cấp 2 là vị Tu Đà Hoàn tu tập giới định tuệ theo trình độ của vị sơ quả đắc được Tu Đà Hàm. Cấp 3 là vị Tu Đà Hàm hành trì tam học giới định tuệ để đắc A Na Hàm. Và cấp 4 là vị A Na Hàm hành trì giới định tuệ theo trình độ của mình, của bậc tam quả đó để đắc được quả vị La Hán.

Cho nên nói chung tam học là dẫn tới 4 đạo, 4 quả và Niết Bàn, đúng. Nhưng mà mình phải hiểu ngầm ở đây là trình độ khác nhau. Giới định tuệ của phạm phu trước khi đắc Tu Đà Hoàn không giống như giới định tuệ của vị Tu Đà Hoàn trước khi đắc Tu Đà Hàm nha. Đó cũng là 1 cách giải thích, nhưng mà ở đây tôi đang giảng về tác dụng của tam học, chúng tôi phải đem chuyện này ra chúng tôi nói lại.

Tác dụng của tam học là giới học, định học, và tuệ học. Giới năng sinh định, định năng sinh tuệ, giới nói theo kiểu y như trong kinh đó, giới là nền tảng để mình có thể định tâm tốt hơn. 1 người

không có giới thì định luôn luôn có vấn đề. Mà hề định có vấn đề thì tuệ có vấn đề. Đến đây chúng ta cũng phải hiểu thêm, có 1 số vị cứ theo câu này, cứ cho rằng tu là phải lim dim mới gọi là có giới, có ngôi xếp bằng mới gọi là có định, thì xin định nghĩa lại, cái đó chưa chắc. Bởi vì cái giới ở đây nó là sự cố ý ngăn trừ.

Mình không giữ tiền nhưng mà lòng mình bị bận về tiền thì đó cũng gọi là chưa có phải là thành tựu giới. Đi đâu cũng dắt kappiya theo, để cho kappiya họ nhận tiền dùm, nhưng mà họ nhận xong rồi, cuối cùng kappiya cũng bàn giao lại cho mình, vd như vậy.

Mình tự cho mình thành tựu về giới thì tôi nghĩ cũng chưa chắc nha. Mình không phạm chưa chắc mình giữ giới. Chưa kể mình phạm kiểu vi tế cũng chưa kể là mình giữ giới nha.

Cho nên tam học phải hiểu như vậy đó. Giới đây có nghĩa là thật sự chủ ý ngăn trừ điều ác thì gọi là giới. Dù điều ác thuộc về thân, về khẩu, hay là về ý chứ còn giới không riêng giới mà giới số, vd như 5 giới, 8 giới, 10 giới, sa di giới, tỳ kheo giới, vậy là chỉ 1 phần của giới thôi. Cái đó là mới 1 phần của giới thôi mà hiểu theo nghĩa rớt ráo là tình trạng tâm lý cố ý ngăn trừ điều bất thiện trong tam nghiệp nói chung. Bởi vì chỉ giữ giới theo số thì cũng chưa đúng là giữ giới, vì sao? Chưa đủ gọi là giới học là vì sao? Bởi vì chẵn lẻ, pháp bất thiện chỉ gồm 227 điều của Tỳ kheo à. Các vị nghĩ coi nó có kỳ hay không?

Nếu mà nói rằng giữ tròn giữ giới theo số mà gọi là giới học thì tôi tuyệt đối tôi không tin. Là bởi vì nếu giữ giới theo số như vậy thì 1 vị tỳ kheo giữ giới trong sạch thì không phạm 227 giới, có nghĩa vị này chỉ né được 227 điều ác thôi. Mà các vị ở đây trong room các vị biết mà, cái điều bất thiện thì nó đâu có dừng ở con số 227, mà nhất là trong 227 nó không hề có tác dụng đối phó với tất cả phiền não nha.

Cho nên mình phải hiểu ngầm, giới mà dừng lại ở con số là chưa có đủ. Giới đây có nghĩa là phải chỉ cho tam nghiệp, đó là sự cố ý ngăn trừ điều ác trong tam nghiệp nó mới đủ, nha. Chứ còn dừng lại ở con số thì chưa có đủ đâu.

Định cũng vậy. Định ở đây có 3.

Đó là sát na định: là khả năng tập trung trong từng khoảnh khắc.

Kiên cố định: Là khả năng định tâm từ sơ thiền trở lên.

Còn cận định: tôi cố ý tôi nói cuối cùng là bởi vì cho nó dễ. Cận định tức là khả năng định tâm của người sắp sửa chứng đắc sơ, nhị, tam, tứ thiền thì được gọi là cận định.

Thì một trong 3 cái này cũng đều gọi là định học với điều kiện là cái định ấy được hành giả vận dụng làm nền tảng để tu tập vipassana. Nhớ nha, cái định đó được hành giả vận dụng.

Có những ý kiến cho rằng là phải đắc định thì mới tu vipassana được. Ở đây chúng tôi cũng xin nói thêm là người có đắc thiền, người có đắc cận định thì khả năng định tâm của người đó tốt hơn người không có cận định, không có sơ, nhị, tam, tứ thiền. Tuy nhiên, chữ tuy này viết bằng mực đỏ nha, tuy nhiên, tôi nhắc lại là mình có đắc thiền thì khả năng định tâm tốt, nhưng mà thực tế trong lúc mình tu tập Tứ Niệm Xứ, tôi nói thiệt chậm nha, để mai một ghi tào lao rồi đổ thừa chúng tôi nha.

Có đắc thiền thì tốt lắm, rất là tốt, khả năng định tâm của người đắc thiền dĩ nhiên hơn hẳn người không đắc thiền. Tuy nhiên, trong lúc tu tập Tứ Niệm Xứ, viết chữ bự lên, to lên TRONG LÚC ĐANG TU TẬP TỨ NIỆM XỨ THÌ CHÚNG TA KHÔNG CÓ XÀI KIÊN CỐ ĐỊNH MÀ CHÚNG TA CHỈ XÀI SÁT NA ĐỊNH THÔI.

Trong lúc tu tập Tứ Niệm Xứ dù cho chúng ta có đắc phi tướng phi phi tướng đi nữa, tôi nói dù cho có đắc đến phi tướng phi phi tướng thì lúc đang tu tập Tứ Niệm Xứ thì dứt khoát chúng ta phải bỏ nó qua 1 bên để dùng Chánh Niệm thôi, nhớ nha! Cái này quan trọng lắm, cho nên có đắc hay không đắc thì lúc tu Tứ Niệm Xứ anh chỉ dùng sát na định thôi.

Bữa hôm tôi cho vd rồi là 1 anh lực sĩ, anh võ sư thì ảnh làm việc tốt hơn người bình thường, tại vì sao? Là vì họ có sức khỏe tốt, tuy nhiên có những công việc mà họ không phải dùng đến sức khỏe của 1 võ sư, của 1 lực sĩ. VD họ đang xĩa răng, vd như họ đang sửa cái đồng hồ thì họ không cần phải dùng tới sức của lực sĩ. Vì công việc đó cần sự tỉ mỉ chứ nó không cần tới cơ bắp. Nhớ dùm cái này nha. 1 ông lực sĩ mà sửa đồng hồ thì ông cũng phải có sự nhẹ nhàng, khéo léo của anh thợ sửa đồng hồ, chứ không thể nào sửa đồng hồ phải dùng đến cơ bắp thì chuyện đó mới nghe thôi, mới nghe thôi.

Cho nên đang tu Tứ Niệm Xứ chúng ta chỉ dùng sát na định thôi, chứ còn khả năng nhập vào trong sơ, nhị, tam, tứ thiền. Có mấy trường hợp đặc biệt, vd như Đức Bồ Tát Chánh Đẳng Giác sau khi Ngài nhập thiền bằng đề mục hơi thở, xuất thiền nghĩa là ra khỏi thiền ấy, vị đó mới quán chiếu 12 Duyên Khởi và đặc quả Chánh Đẳng Chánh Giác.

Bắc Tông họ chống cái này, họ nói 12 Duyên Khởi chỉ cho Độc Giác thôi, còn Chánh Đẳng Giác là quán chiếu cái gì đó ghê gớm hơn nhiều. Cái ghê gớm là cái gì không biết. Còn bên Nam Tông thì không. Bên Nam Tông thì không bao giờ có chuyện 1 người đắc Thánh mà mù tịt về Duyên Khởi, không bao giờ có chuyện 1 người đắc Thánh mà mù tịt về 4 đế nha. Và 4 đế, 12 Duyên Khởi là đề tài chung cho tất cả hiền Thánh ở đời chứ không phải Thanh Văn là tiểu thừa, Độc Giác là chỉ tu tập 12 Duyên Khởi thì không, nhưng bên đây không có vụ quái gở đó.

Như vậy hành giả biết rõ được tác dụng của tam học thì tu tập mới tiến được. Còn không biết tác dụng của tam học như tôi vừa trình bày thì cũng là 1 cách bỏ ngõ nội tâm, mà trong đây gọi là tâm hoang vu.

Tôi nhắc lại, không học không hiểu thì làm sao có được niềm tin chín chắn và đúng đắn đối với Phật, đối với Pháp, đối với Tăng. Và khi mình hoang mang ngờ vực đối với Phật, pháp, tăng thì trong trường hợp đó được gọi là tâm tư bị bỏ ngõ, tâm tư hoang vu.

Cái thứ 4 là gì ta? Cái thứ 4 là không học giáo lý cho nên nghi ngờ tác dụng của tam học. Cái này nó có niềm tin, cái sự hoang mang của pháp học riêng, cái hoang mang của tam học nó khác. Trong đây, chỉ riêng 5 tâm hoang vu thì các Ngài, Đức Phật và Ngài Xá Lợi Phất tách riêng cái này ra là bởi vì cái này là hoài nghi con đường mình đang hành trì đó.

Giáo lý thì rất là giỏi, giáo lý nói ra là tin đó nhưng tới thực hành thì nghi, như vậy thì lại mắc vào cái thứ 4.

Tôi nhắc lại lần nữa, Phật pháp rất là giỏi, nói ào ào nhưng tới hồi tu trong tâm nó nghi ngờ, không biết mình tu vậy có đúng hay không. Bởi vì tác dụng của tam học mình chưa cũng có rõ, chưa có nắm vững, chưa nắm vững về định, về tuệ. Chưa nắm vững về định làm sao tu chỉ, chưa nắm vững về tuệ làm sao tu quán. Mà chỉ tức là định, quán tức là tuệ. Cho nên phải nắm trước cái đó.

Giáo lý giỏi khác, mà nắm vững được kỹ thuật hành thiền nó khác.

Tôi nhắc lại lần nữa, giỏi giáo lý khác, mà nắm vững giáo lý khác. Giỏi giáo lý là sao ta? Là mình có thể là cái máy cassette, mình có thể là cái máy photocopy, đó gọi là giỏi giáo lý. Còn nắm được kỹ thuật chỉ và quán nó lại là chuyện khác.

Đây là lý do tại sao bên Miến Điện có mười mấy vị thuộc lòng Tam Tạng vậy mà khi đi tu thiền là người ta phải đến tu với Ngài Pa Auk, Ngài U Pandita, rồi ông Goenka. Không phải nói như vậy có nghĩa là mấy vị thuộc lòng Tam Tạng là dốt đặc, dở ẹt, không biết gì về kỹ thuật, không phải. Nhưng mà mình phải nhìn nhận là đời có nhiều cái chuyện. Nhớ cái đó.

Cuối cùng, trường hợp thứ 5 cũng là 1 trường hợp tâm tư bỏ ngõ. Đó là bất mãn thầy bạn, mình tu mà mình bất mãn thầy bạn thì cũng là 1 kiểu tâm hoang vu. Và cái này chúng tôi nhớ hình như gặp cũng hơi nhiều. Có nghĩa là không sống gần ai được hết trơn. Thầy nào mình xấp vô ít bữa đi là bắt đầu nói xấu, bạn nào mình ở chung 1 thời gian mà bỏ đi là bắt đầu nói xấu. Không có ai làm cho mình vừa lòng mát dạ hết trơn đó.

Trường hợp thứ 5 này cũng là 1 kiểu bỏ ngõ nội tâm. Bởi vì sao? Là vì nhiều khi mình bất mãn người ta, mình cứ nghĩ người ta mà quên nghĩ mình. Chẳng lẽ cả cuộc đời này không có thầy bạn nào tốt hết hay sao? Cái bậy bạ nhất của chúng ta, khi chúng ta bất mãn ai thì người đó là người xấu. Cái này là chuyện rất là quan trọng nha. Chúng ta bất mãn ai thì người đó là người xấu. Và có những người họ không sống gần ai được hết có nghĩa là trong lòng người này không có ai là tốt hết. Các vị thử tưởng tượng, trên đời này có 1 người mà trong mắt họ không ai là tốt hết thì chỉ riêng ngoài đời, họ sống với ai, nói chi là chuyện thành đạo ở trong Phật pháp, thưa quý vị.

Mình học đạo thì mình không chơi với người xấu, đúng. Nhưng mà nhiều khi mình phải nhìn lại mình, mình có phải là người xấu hay không? Cái đó mới là lớn chuyện nha. Mình bất mãn người này người kia là tại vì mình nghĩ người ta là người xấu, nói thẳng vậy đi, chứ đừng có chối. Không mắc gì phải chối hết trơn, đó là sự thật. Bất mãn người này, bất mãn người kia, bởi vì trong mắt của mình, những người đó nói như vậy là không đúng, những người đó làm như vậy là không đúng, thái

độ, cử chỉ, biểu hiện như vậy là không đúng. Cho nên mình mới bực, mình mới bất mãn. Chứ có ai dám nói rằng là tôi bực mình với cái tốt của ông đó, tôi bực mình với cái đúng của ông đó, tôi bực mình với cái hay của ông đó. Không có, không bao giờ trên đời có cái chuyện gì mà nó quái gở như vậy hết nha.

Hễ mình bất mãn ai thì luôn luôn cái mà mình bất mãn, cái đó là cái tâm bậy, cái đó là cái xấu.

Thế là người có tâm bất mãn thầy bạn cũng chính là người gọi là “mục hạ vô nhân” xem cả thế gian này trong mắt mình toàn là thứ tào lao không à.

Khi ai cũng tào lao trong mắt mình thì có nghĩa là mình là người duy nhất tốt đẹp trong cuộc đời này. Chỉ riêng suy nghĩ này nó đã có vấn đề rồi thừa quý vị. Các vị nghĩ kỹ coi tại sao tôi bất mãn tùm lum? Là bởi vì tôi không đồng ý với ông A, ông B, ông C, ông F. Mà tại sao tôi không đồng ý? Là bởi vì những cái họ nói, họ làm là chuyện tâm bậy. Vậy thì tôi không đồng ý với ông đó nghĩa là ông đó là người tâm bậy. Nếu nói như vậy thì những người có tánh khó gần khó ưa đó thì trong mắt họ toàn là người xấu không à.

Người tu tập bằng nội tâm bất mãn tùm lum như thế này cũng là 1 thứ bỏ ngõ, là sao? Bỏ ngõ nghĩa là anh ta không tự dòm ngó lại bản thân của mình, xem vấn đề của mình nằm ở đâu. Tại sao mình cứ nghĩ người ta xấu mà tại sao mình không nghĩ là mình xấu cho nên mình không ráp được với người tốt. Có trường hợp đó nữa. Một là mình tốt quá tốt nên mình không ráp được với người xấu, cũng có trường hợp mình xấu quá mình không ráp được với người tốt. Có trường hợp này nha, có trường hợp này. Cho nên khi mình không nhìn lại mình thì cũng là kiểu bỏ ngõ nội tâm.

Tôi rất là thích chữ khila ở đây dịch là bỏ ngõ đó, bỏ ngõ nội tâm hoặc 5 trường hợp nội tâm bỏ ngõ.

Trường hợp thứ 1 là hoang mang nghi hoặc, ngờ vực, không quyết đoán, không có niềm xác tín nơi Đức Phật, nơi bậc đạo sư.

Thứ 2 là hoang mang nghi hoặc đối với lời dạy của Ngài nói chung.

Thứ 3 là đối với chư Tăng.

Thứ 4 là đối với tác dụng của tam học, đối với con đường mình hành trì.

Thứ 5 là bất mãn thầy bạn.

Một người mà dính vô 5 cái này thì dứt khoát coi như nội tâm bỏ ngõ, mà bỏ ngõ đây là gì ta? Là rất dễ bị tấn công. Giống như mình nghe biên giới bỏ ngõ có nghĩa là xâm lăng, xâm lược rồi buôn lậu, tội phạm tha hồ tung hoành ngoài đó, bởi vì biên giới bỏ ngõ. Bỏ ngõ là ngõ không có cửa đóng then cài, không có kín công cao tường thì gọi là bỏ ngõ.

5 pháp này là 5 pháp chịu phần tai hại, có nghĩa là 5 pháp dẫn đến đọa lạc.

Ở trong kinh có kể đời Đức Phật Ca Diếp, lúc Đức Phật tịch rồi, có ông cư sĩ đó ông tu vipassana ở trong rừng mà ông bị vướng vô điều thứ 4, tức là hoang mang đối với tác dụng của tam học. Ủa sao mình tu hoài mà sao phiền não nó còn nguyên. Tu hoài mà người cứ tiếp tục phiền não đây ứ. Tu hoài mà không có niệm, tu hoài mà không có định, tu hoài mà không có tuệ, tu hoài mà cứ dậm chân tại chỗ, đứng yên không nhúc nhích gì hết. Ông hoang mang nghi hoặc như vậy.

Với tâm hoang mang nghi hoặc này, ông lại mệnh chung, ông chết đi, ông sanh làm con cá sấu ở cái đầm nước giữa rừng. Cái chuyện ông tu hành nó có phước thiết, nhưng chính cái hoang mang và có những tư tưởng phạm thượng bất kính đó dẫn đến chuyện làm con cá sấu ở trong rừng. Nhớ đó!

Cho nên 5 cái này cũng là 5 pháp dẫn đến đọa lạc.

Ngài Ca Diếp Ngài cũng có người đệ tử mà cứ bị Ngài la hoài. Ngài trách, Ngài khuyên, làm cái gì sai Ngài la rầy dữ lắm, ông bất mãn ông đem đốt cốc Ngài đi. Quý vị biết Ngài Ca Diếp là vị nói theo trong kinh là vị Đại A La Hán, có nghĩa Ngài là 1 trong những vị cao đồ đệ tử hàng đầu của Đức Phật mình đó, đâu phải là vị bình thường đâu mà ông đệ tử ông ghét, ông bực sư phụ quá ông đem đốt cốc mất tiêu. Ông chết sanh làm ngựa quỳ, nha.

Bất mãn là vậy đó, bất mãn thầy.

Tiếp theo là 5 pháp hướng đến thù thắng. Thù thắng đây là dẫn đến sự sanh thiên hoặc là dẫn đến giải thoát. Vì cái này đã giảng rồi cho nên tôi giảng sơ sơ thôi.

Đó là 5 căn, 5 căn Cà Mau. Bữa hôm khuyên mình nên sống ở trung quốc, bữa nay khuyên mình về nơi Cà Mau nha, 5 căn. 5 pháp dẫn đến thù thắng là gì? Là 5 căn. 5 căn ở đây từ chữ Phạn là indriya.

Bữa nay sẵn ở đây tôi cũng nói luôn đây là khuynh hướng các bản Hán tạng. Chữ indriya này nó nhiều nghĩa lắm.

Nghĩa 1 là giác quan trong cơ thể.

Nghĩa 2 là cái gì đó đóng vai trò quan trọng thì cũng gọi là indriya. Sẵn đây tôi nói luôn già hay quen. Ở trong facebook có 1 thân hữu tên là susaba thường hay trích dẫn những bài giảng của chúng tôi, trích dẫn 1 khúc 1 khúc, thì tôi cũng thiệt là thương lắm, thương lắm, thương tấm lòng, thương thiện chí, thương cái hảo tâm. Có nhiều bữa quý vị làm tôi sốc quá đi, cắt khúc mà cắt kiểu hơi kỳ. Con người ta mắt, tai, mũi, họng, quý vị cắt quý vị làm mất hết cái lỗ tai, rồi để ở dưới là con của Toại Khanh thì coi có đàn không? Có bữa thì xé ngón tay, móc mắt, mà con người ta thì tay chân đầy đủ mà cứ bữa vầy bữa trôi, bữa sụt, bữa lặn, bữa hụp, bữa ốm, bữa mập, bữa đen, bữa trắng, nó ớn muốn chết luôn rồi, tùy ý cắt gì cắt. Cái tấm lòng thì thương, nhưng mà công phu của quý vị nhiều cái nản quá. Cho nên bà con có trích dẫn làm ơn nghe cho kỹ kỹ, chứ trích kiểu này đúng thiệt là hại bạn, nha.

Bây giờ tôi trở lại tại sao 5 anh indriya này được dịch là 5 căn là bởi vì bên Hán tạng họ có khuynh hướng thế này, là họ lấy 1-2 chữ họ cho là nghĩa căn bản của 1 từ tiếng Thạn, họ lấy 1-2 chữ đó họ làm nghĩa gốc, họ mới cho vô tập từ vựng chung. Tất cả mọi trường hợp cứ thấy chữ đó là cứ phang tới thôi. Vd như yuna (37:07) nó có nhiều nghĩa lắm, nghĩa là lớp, nghĩa nữa là lần. vd 3 lần 1 là 3, 3 lần 2 là 6. Cái lần đó tiếng pali cũng là yuna. Rồi cái y mình xếp thành 3 lớp 4 lớp thì cái lớp này pali cũng là yuna. Rồi tính từ là gì, nó bổ nghĩa cho danh từ và nó vạch ra những khía cạnh, tính chất hay thuộc tính của danh từ được gọi là tính từ, trong tiếng Pali gọi là kunnana 37.48. Chữ kunna ở đây có nghĩa là quality hoặc là indriya. Bên Hán Tạng người ta cứ thấy chữ kunna là người ta phang chữ công đức. Ở đây chữ indriya có nhiều nghĩa, trong đó có nghĩa là giác quan, cũng có nghĩa là căn. Thì có nhiều trường hợp họ thấy indriya họ để là căn.

Ở đây tôi biết trong room có nhiều người nghi ngờ không biết ổng dựa vào đâu mà ổng chê. Đây không phải chê mà đây là kỹ thuật của các dịch giả người Tàu họ đã làm như vậy. Cho nên 5 indriya có chỗ dịch là căn thì được, khi chỉ cho mắt, tai, mũi, lưỡi dịch là căn thì ok nhưng mà trong trường hợp tín, tấn, niệm, định, tuệ dịch là 5 căn thì hơi gượng, nha, ầu nữa. Cứ nói căn đây là căn bản, không phải, chữ căn đây là giác quan, nhãn căn, nhĩ căn đó.

Nó kẹt chỗ đó, bởi vì bằng chứng là có trường hợp mình, ở đây mình biết có 5 indriya thôi là tín, tấn, niệm, định, tuệ, nhưng có 1 trường hợp là nó có đến 22 indriya lặn. Trong đó mình thấy có nhãn, nhĩ, tỉ, thiệt, thân, ý, có hormon nam, hormon nữ cũng gọi là indriya nha. Bởi vì sao? Vì đây là những cái mà, 2 sắc tố nam, sắc tố nữ nó cũng là 1 trong những vấn đề quan trọng của thế giới này. Bởi vì không có sắc tố nam, sắc tố nữ thì thế giới này làm gì có trai gái, đàn ông đàn bà, nha. Làm gì có sinh sản, có xã hội loài người. Rồi buồn vui, khổ, lạc, ưu, hỷ, xả 5 cảm xúc này cũng gọi là indriya, là vì sao? Là vì nó chính là diện mạo của thế giới. Chính 5 cái này nó mới đẩy người ta đi làm thiện làm ác, chính 5 cái này nó mới tạo ra giọt lệ và nụ cười, chính 5 cái này nó mới tạo ra thiên đường và địa ngục. Cho nên 5 cảm thọ cũng được gọi là indriya.

Cho nên ở đây 5 cái này, chữ pali là indriya bởi vì đây là 5 pháp quan trọng trong cuộc tu của mình. Nhớ dùm cái này. Vì cái này đã định nghĩa rồi nên nói phớt qua thôi.

Tín căn tại sao được xem là pháp quan trọng? Là bởi vì không có niềm tin cũng không làm ăn gì được. Và sẵn ở đây tôi nói luôn chuyện bà con không có ngờ là nhiều người khi định nghĩa về 5 quyền, 5 indriya này là họ định nghĩa theo hướng này. Họ nói đức tin quan trọng lắm, bởi vì có đức tin mới có 5 cái sau. Cái đó mới đúng 1 nửa thôi. Chúng ta phải nói như vậy mới đúng.

5 cái này nè, có lúc mình thấy tín căn quan trọng nhất, đúng. Nhưng nếu bây giờ mình đảo lộn trật tự này lại thì cũng không có sai. VD bây giờ mình để tấn trước, bây giờ mình đổi tấn, tín, niệm, định, tuệ thì cũng không sai. Hoặc mình để là niệm, tín, tấn, định, tuệ cũng không sai. Hoặc là tuệ, định, tín, tấn, niệm cũng không sai là vì giá trị của 5 cái này nó tương đương, thiếu 1 cái không có được nha. Cho nên mình kể cái nào trước cũng được.

Bây giờ nó khô 1 chỗ, quý vị sẽ cãi với tôi, quý vị nói trong kinh kể như vậy rồi, đúng. Bởi vì người đầu tiên là Đức Phật khi Ngài đã kể ra như vậy thì mọi người cứ theo đó. Nhưng mình phải hiểu ngầm là 5 cái này có giá trị như nhau, như nhau hết nha. Phải nhớ cái này mới quan trọng! Cái điều quan trọng phải nhớ!

Tại sao? Vấn đề thứ nhất là trật tự này không quan trọng, cái nào cũng quan trọng như nhau. Thứ 2 là tín căn này nó không phải 1 bậc đầu quý vị, quý vị hiểu theo kiểu tín trước, tấn sau là không có được, là bởi vì sao? Là bởi vì niềm tin của mình mới tu – khi tấn, niệm, định, tuệ của mình ở mức yếu thì tín yếu. Khi 4 cái sau ngon lành thì cái tín cũng ngon lành, các vị nhớ kịp cái này nha. Nhớ nha! Rồi tấn cũng vậy. Khi 4 cái kia ngon lành thì tấn mới ngon lành, 4 cái kia cà xịt cà đui thì tấn cũng cà xịt cà đui. Cái niệm cũng y chang như vậy, 4 cái kia mà nó ok, thì cái niệm nó ok, mà 4 cái kia có vấn đề, thì niệm cũng có vấn đề. Định, tuệ y chang như vậy, nha.

Cho nên ở đây mình hiểu theo nghĩa đức tin có trước, nghĩa là chỉ cần có đức tin là có mấy cái kia được không. Phải nói là 5 ông này phải nuôi lẫn nhau. Chỉ cần có sự trôi sụt, mạnh yếu, chênh lệch giữa 5 ông này thì coi như không tu hành được gì hết.

Tín là niềm tin, niềm tin ở đây có rất là nhiều nghĩa. Một là niềm tin vào Tam Bảo, thứ 2 là niềm tin vào con đường hành trì trước mắt của mình. Phật pháp thì mình tin nhưng lúc mình tu mình cứ nghi không à, nói rằng người đó không có đức tin Phật pháp là không có được, họ có tin Tam Bảo ngon lành lắm, nhưng lúc hành trì thì họ cứ hoài nghi, hoang mang, nghi hoặc, hoặc là họ thiếu niềm tin nơi bản thân. Họ không tin vào bản thân, không tin phương pháp hướng dẫn, không tin vào ông sư phụ, v.v ... thì những cái đó cũng gọi là thiếu niềm tin và cái tệ hại nhất là thiếu niềm tin nơi Tam Bảo, tại sao thiếu? là bởi vì thiếu tuệ, thiếu văn, tư, tu. Không có văn, tư, tu thì cũng kẹt lắm nha, rất là kẹt. Không có văn tư tu thì tin là tin cái gì đây.

Tôi nói hoài quý vị ghét tôi cũng phải nói nữa. không học giáo lý mà cứ ham đi làm phước, vô chùa là cứ nghe kêu phước không à. Kêu dâng y, hết dâng y thì nhảy qua bên cứu trợ bão lụt thiên tai. Ít bữa đây là tết, rồi ai cất chùa cũng kêu nữa. Rồi cứ vòng vòng quanh năm vậy đó, chớ hề thấy ai rủ đi học hết trơn. Mà bản thân mình cũng không tha thiết gì đi học. Và cái bậy bạ nhất hết thấy là cho mình là cư sĩ rồi có quyền đốt giáo lý, đây là 1 trong những cái mà tôi cho là tà kiến. Tôi cho đó là tà kiến.

Khi mà cho rằng người cư sĩ có quyền đốt giáo lý thì tôi cho đó là tà kiến. Vì sao? Là vì hễ còn là phạm phu thì trách nhiệm tu học của tăng và tục, tăng là tăng ni đó, còn tục ở đây là cư sĩ, cũng giống nhau y chang. Mình nghĩ mình cư sĩ là cái gì mà mình có quyền đốt. Dĩ nhiên mình cư sĩ mình có vợ có chồng, có con có cái, nhà cửa, sự nghiệp, có nhiều chuyện phải lo thì mình không có thì giờ tu học tinh chuyên như tăng ni, đúng. Nhưng mà điều đó không có nghĩa là mình được quyền đốt đặc căn bản giáo lý.

Mình có qua Miến Điện mình mới thấy, người cư sĩ của họ là họ cũng làm ăn, thậm chí họ còn nghèo khổ hơn mình nữa đó, nhưng mà giáo lý của họ rất là căn bản.

Người cư sĩ mà không biết về 4 đế, 12 duyên khởi, không biết 4 niệm xứ, không biết cái gì về nghiệp báo, về tái sanh thì cũng hơi kẹt ha, quá kẹt luôn. Cho nên 5 cái này nè, tín là niềm tin, tấn là khả năng nỗ lực, hiểu rồi tin rồi nhưng cứ xiu xiu xiu xiu cũng không làm ăn được gì, phải có tin tấn. Rồi niệm, cái niệm khởi nói quý vị biết rồi, niệm tức là khả năng sống tinh thức đó. Làm cái gì biết cái này, nghĩ cái gì biết cái này, nói cái gì biết cái này. Thiếu cái này không làm ăn được gì hết. Rồi định, không có khả năng tập trung tư tưởng thì thiên quán phát triển ngã nào. Bởi vì niệm và định là 1 cặp, hễ niệm mạnh thì định mạnh theo, nó phải như vậy đó, cho nên niệm yếu thì định yếu. Chúng ta tu tuệ quán chúng ta không cần đặc cái này đặc cái kia, có được thì tốt. Tôi nhắc lại, nếu có đặc thiên đặc định thì quá tốt, cực kỳ tốt. Còn nếu mà không thì tối thiểu cũng phải có khả năng sát na định, cận định, có khả năng ngồi tập trung tư tưởng trong ít lâu, nếu mình ngồi. Còn không thì suốt 1 ngày như vậy đi đứng nằm ngồi, sinh hoạt lớn nhỏ luôn luôn ở trong chánh niệm. Mà hễ niệm ở đâu thì định kê bên đó, định dễ có với điều kiện là có niệm, nha.

Còn tuệ, tuệ ở đây buổi đầu chỉ là văn thôi, văn tư đó. Văn là nghe đọc, học từ người khác, còn tư là khả năng suy tư, thẩm thía, gặm nhấm, tiêu hóa. Chứ mình học xong rồi, thầy giảng làm sao nghe y chang như vậy nó không có động não, cũng không được.

Còn trí tu là gì? Trí tu là trí thực chứng, có nghĩa là có những điều không có định chúng ta không hiểu được, có những điều không có tuệ chúng ta không hiểu được. Tôi vd thôi, vd như là người có tu samatha, tu chỉ mà họ đặc thiên, đặc thần thông, họ thấy được những điều mà người khác dù có 8 bằng tiến sĩ cũng không thể thấy. Đó gọi là trí tu, trí tu từ samatha.

Trí tu từ vipassana là sao? Là mình có sống chánh niệm liên tục, liên tục trong từng khoảnh khắc, mình mới có cơ hội để mình thấy là thân tâm này là vô ngã, vô thường. Đó là trí tu đó, chứ còn nghe giảng không thấy được. Nghe giảng thì có lẽ mình ngồi mình tưởng tượng thôi, nhưng còn người thấm thía thân tâm này thật sự là vô ngã, vô thường thì phải có thực tập bằng chánh niệm. Đắc cái gì chưa biết, nhưng trước mắt chỉ có người sống chánh niệm liên tục và liên tục thì mới thấm thía được cái vô thường.

Có nghĩa là toàn bộ con người thiện ác buồn vui của mình cách đây 1h đồng hồ, bây giờ nó mất sạch. Bây giờ mình sống bằng 1 con người khác hoàn toàn mới. Cái điều tôi vừa nói, cái điều tôi nói hoàn toàn mới đó, cái điều này chỉ người sống chánh niệm họ mới biết thôi. Còn không cả ngày cứ lãng xãng, lãng xãng, lãng xãng thì mình không có dịp để mình thấm cái này.

Cái đó được gọi là trí tu là vậy đó. Như vậy là 5 pháp hướng đến thù thắng. Có nghĩa là nếu đủ duyên hành ba la mật thì đắc Thánh, còn nếu tẻ tẻ thì ít ra mình cũng được an lạc hiện tiền và sống trong náo trạng của 1 người học đạo, hiểu đạo và hành đạo. Nó tốt hơn là sống u u mê mê, nói 1 câu dễ giận đó là không có niệm, không có tuệ thì khoảng cách giữa chúng ta với con thú không có ranh giới. Khoảng cách đây là nói trên hình dáng thôi, chứ còn nội dung tâm hồn thì giống nhau y chang nếu mà không có niệm, không có tuệ. Mà nếu mình sống y như con thú thì chết mình cũng về ở với nó. Chuyện này dĩ nhiên.

Chúng ta có là ai đi nữa, có là tu sĩ hay là cư sĩ không quan trọng, cái quan trọng nhất là mình có niệm và tuệ hay không. Nếu trong suốt 1 ngày thời gian thất niệm nhiều quá thì coi như thời gian mình sống y như loài súc sinh nó sẽ nhiều hơn sống kiểu loài người. Mà mình sống kiểu loài súc sinh nhiều quá thì có nghĩa là mình có rất nhiều cơ hội để mình về sống chung với nó nha.

Đây gọi là 5 pháp hướng đến thù thắng là như vậy đó.

Tiếp theo là 5 pháp rất khó thể nhập. Chắc phải làm gọn chứ giảng y như bản gốc chết luôn đó.

Thứ nhất là ly dục nhờ tu bất tịnh quán, ly sân nhờ tu từ tâm quán, bất hại nhờ tu bi tâm quán, lìa sắc tướng sắc dục bằng vô sắc thiền, lìa thân kiến bằng thắng trí. Nhớ nha, 5 cái này cho nó dễ nhớ chứ còn theo cái kia ngắn quá.

Cái thứ 1, cái này bà con ai cũng tinh thông hết rồi, khỏi giải thích nha. Ly dục nhờ bất tịnh quán có nghĩa là tiếng pali kêu là asubha dịch là bất mỹ, chính xác hơn là bất tịnh, là vì sao? Sở dĩ tôi gọi là bất tịnh cũng là theo kiểu gọi là tự điển cầm tay của các dịch giả. Họ thấy subha là họ dịch là tịnh, thật ra chữ subha nó còn có nghĩa là đẹp nữa quý vị, đẹp nữa. Cái này trong chú giải giải thích rõ ràng, chữ subha trong trường hợp asubha là đẹp, chứ không phải hiểu là sạch. Bởi vì khái niệm dơ, sạch nó hẹp hơn khái niệm đẹp, xấu.

Tôi vd nha, vd như ngày xưa tôi mê ngắm hoa lắm, mê lắm, mê lan, nhưng bây giờ tôi tu hành học đạo, là hành giả rồi thì tôi thấy tất cả cái đẹp đều là phù du hết. Phù du có nghĩa là sao? Thứ nhất, là sớm còn tối mất, thứ 2 là đẹp xấu nó chỉ là những khái niệm mặc định, những cái ước lệ, những giá trị mặc định, những giá trị ước lệ mà nó rất là tương đối, nó rất là phù phiếm. Vì sao? Vì cái đẹp trong mắt người này chưa chắc là đẹp trong mắt người kia.

Chứ còn đối với hoa lan mà các vị đem khái niệm sạch và dơ ra thì kẹt quá. Trong khi khái niệm đẹp xấu có thể vận dụng mọi nơi, mọi lúc, khái niệm dơ sạch thì hạn chế hơn nhiều. Không biết ghi như vậy có hiểu không ta?

Khái niệm đẹp xấu có thể vận dụng mọi nơi, mọi lúc. VD như bây giờ tôi thích hoa lan lắm, tôi mê nữ trang lắm, tôi mê quần là áo lụa lắm, rồi thức ăn ngon, rồi tôi thích nữ sắc, hot boy. Nói chung là tất cả mọi thứ cái khái niệm đẹp xấu tôi xài nó rộng, còn khái niệm sạch dơ, cái gì nó quần quanh trong cơ thể mình, cái khái niệm sạch dơ nó mới xài được, còn cái bên ngoài cơ thể này nó rất là khó.

Vd tôi mê âm nhạc, tôi mê hội họa, tôi mê kiến trúc, tôi mê trang trí nội thất, tôi mê đi du lịch, tôi mê xài đồ hiệu, thì tất cả những trường hợp đó là phải khái niệm đẹp xấu chứ, chứ còn khái niệm sạch dơ xài không có được.

Cho nên tôi biết khi mà tôi có lớp giảng kinh tạng mà tôi gieo rắc thù oán không biết là bao nhiêu bởi vì tôi vạch trần ra nhiều chuyện gây sốc. Vd như khi tôi vạch trần ra cái chuyện vd như tôi không đồng ý chữ tái sanh mà tôi đề nghị chữ tục sanh là nhiều người đã sốc rồi. Biết bao nhiêu tai to mặt lớn họ mở miệng ra là cứ tái sanh, tái miết à, chữ tái sanh. Có bao giờ họ ở không họ nói chữ tái cái mình nghe chữ tái là chữ tào lao nhất trong đạo Phật mình. Bởi vì chữ tái đó đồng nghĩa với thân kiến, đồng nghĩa với thường kiến.

Rồi bây giờ tôi chống luôn chữ bất tịnh, tôi đề nghị chữ bất mỹ thôi, vì sao? Là vì khái niệm đẹp xấu nó bao trùm vạn vật mọi nơi mọi lúc. Còn khái niệm bất tịnh nó nghèo dữ lắm. Cái gì nó đụng chạm đến thân thể của mình và của người, nói chung là thân thể con người mình thì mình mới xài. Hoặc như là thức ăn, áo quần thì may ra chứ còn ngoài cái đó ra chứ còn khái niệm dơ sạch rất nhiều chỗ xài không được.

Cho nên ở đây ly dục là gì? Là nhờ sống bằng bất mỹ quán nghe hay hơn là bất tịnh quán. Tiếng Pali là asubha. Cái bất mỹ đây là gì? Một là thể trược, hai là asubha ở đây là thể trược và tử thi. Nhớ nha, cả 2 cái đó. Có nghĩa là có người mở kính ra thấy tóc, lông, móng, rồi, cái này là dơ. Đúng. Cái đó không phải là sai, cái đó đúng. Nhưng mà cái đề mục đó mình hiểu nó là xấu nó hay hơn là dơ. Còn cái nghĩa dơ nó cũng có, trong kinh có nhưng cái nghĩa nó ít, ít có chỗ dùng nghĩa này ở nghĩa sạch dơ mà nghĩa rộng là đẹp xấu. Nhớ dùm cái này.

Có nghĩa là cơ thể mình chỉ cần 1 người hoa hậu lột da của bà ra thì nhìn tình hình nó khác đi nhiều lắm. 1 ca axít đậm đặc hắt vô 1 phát rồi thì từ cổ trở xuống còn nguyên, không bị sứt mẻ, mà chỉ cần cái mặt của bà biến dạng thì coi như xong, nha. Mình thấy rõ ràng như vậy, cái khái niệm đẹp xấu nó quan trọng lắm. Chứ còn khái niệm sạch dơ thì tôi nghĩ rằng có chỗ dùng được, có chỗ không dùng được.

Cho nên được gọi là bất mỹ là sao? Là vì tất cả cái gì mình cho là ngon, là thơm, là đẹp, là hay ho, tất cả những cái đó khi xét lại thì nó đều ở trên nền tảng của chữ đẹp ra hết, chứ nó không nằm trên nền tảng của chữ sạch. Về suy nghĩ kỹ lại coi có phải không. Tất cả những cái ngon nè, đẹp nè, hay ho nè, vd như mình thấy hội họa, kiến trúc, âm nhạc hay là thơ ca, văn chương, điêu khắc, quần là áo lụa, nữ trang, phấn son, thực phẩm, bla bla.... Toàn bộ cuộc sống cái đẹp nó chiếm biết bao nhiêu, còn cái dơ sạch nó nghèo lắm.

Cho nên thứ nhất ly dục bằng bất mỹ quán.

Thứ 2, ly sân bằng từ tâm quán. Có nghĩa là sao? Từ là mong cho người khác được an vui, bi là mong cho người ta đừng có đau khổ. Hai cái này làm ơn nhớ dùm định nghĩa này, chứ còn định nghĩa chung chung tôi sợ lắm.

Từ là mong cho người ta được an lành, an vui, còn bi là mong cho người ta đừng có đau khổ thân tâm.

Thứ 3, hỷ là vui với nhân lành quả lành của người ta. Hỷ - từ bi hỷ xả thì cái hỷ đó là vui với nhân lành quả lành của người ta, gọi là hỷ.

Nhân lành là sao? Nhân lành là thấy người ta làm thiện, thấy người ta tu học mình không có ganh ghét, mà mình vui theo, thì đó là vui với nhân lành của người ta. Thấy người ta làm thiện, làm công đức, thấy người ta tu hành, thấy người ta học đạo, nói chung những cái đó được gọi là nhân lành.

Còn vui với quả lành là sao? Quả lành là thấy người ta đẹp, thấy người ta giàu, thấy người ta nổi tiếng, thấy người ta được nhiều người thương yêu thì mình không có bực bội thì đó gọi là vui với quả lành.

Cái hỷ ở đây phải hiểu là vui với nhân lành, quả lành là vậy đó. Có nhiều khi mình thấy người ta giàu hơn mình, đẹp hơn mình, mình không bực, nhưng mà thấy người ta vô chùa ngồi thiền học đạo cái mình ghét, bà đó mà thiền cái gì, bà đó mà học cái gì, bà vô phấn son bà khoe quần khoe áo, khoe móng khoe má chứ bà đó mà học cái gì. Vd như vậy, mà trường hợp này nhiều lắm quý vị, nhiều lắm.

Thấy người ta giàu hơn không ghét, thấy người ta đẹp hơn không ghét, mà thấy người ta đi học, học thiền cái ghét, thấy người ta bố thí, làm thí chủ mình bực, thì đó cũng không được, nha.

Cho nên tùy hỷ là vui với nhân lành và quả lành. Nhân lành là thấy người ta tu học làm việc thiện, mình cũng vui. Còn vui với quả lành là vui với tiền bạc, vui với uy tín, vui với tiếng tăm, bla bla của người ta thì đó là vui với quả lành.

Còn xả là sao? Xả ở đây là không để thương ghét ảnh hưởng tâm mình khi nhìn về người khác, đó gọi là xả, nha. Xả là nghĩ đến nghiệp riêng của mỗi người để thương ghét không ảnh hưởng tâm mình. Thương bao nhiêu cũng không bằng thiện nghiệp của người ta, ghét bao nhiêu cũng không bằng ác nghiệp của người ta. Có hiểu không? Có nghĩa là hồi đó giờ mình hết thương người này đến ghét người kia, nhưng mà hôm nay thì không.

Hôm nay mình biết đạo rồi mình nghĩ mỗi người có nghiệp riêng, mình không thể thương ghét, vd cái người đó mình ghét quá, mình nghĩ hãy để cho ác nghiệp của họ nó xử họ mình không cần ra tay. Còn mình thương mình lo quá, mình nghĩ cái phước của họ nó sẽ lo cho họ, mình ghét họ quá mình nghĩ tội quá khứ của họ nó sẽ xử họ. Mình không cần phải ra tay, mình không cần phải bận tâm, bởi vì sao?

Vì kinh Pháp cú nói:

Kẻ thù hại kẻ thù

Oan gia hại oan gia

Không bằng tâm hướng tà

Gây ác cho tự thân

Có kẻ là kẻ thù của mình ghét mình cỡ nào đi nữa thì nó chém mình 1 kiếp này là thôi. Nếu mình không bị ác nghiệp, nếu nha, nếu mình không bị ác nghiệp thì nó cũng chém không được mà ví dụ mình có ác nghiệp thì nó chém mình được kiếp này, kiếp sau chắc gì nó gặp lại mình nữa.

Nhưng mà tâm bất thiện, lòng ác của mình coi như suốt mùa thu nó đi theo mình cho đến bao giờ nó trả đồ hết hoặc đến khi nào mình Niết Bàn, viên tịch thì thôi.

Nhưng mỗi người trong dòng sanh tử luân hồi thăm thăm về quá khứ thì đều có 1 núi ác nghiệp và 1 núi thiện nghiệp. Cho nên mình cứ thường xuyên tâm niệm, mỗi người đều có thể buồn vui theo nghiệp riêng của mình thì nhờ vậy chúng ta bớt nhiều sự bận tâm với người khác, bận tâm bằng lòng ghét hay bằng tình thương. Bởi mình cứ nhớ cái này trong kinh nói, cũng kinh Pháp cú nữa.

Kẻ làm nhiều điều thiện

đời đời sanh ra được quả xua đón chào

như người thân đón mừng người thân

còn kẻ ác thì đời đời sanh ra

với quả ác chực chờ

như kẻ thù chờ đợi kẻ thù.

Các vị hiểu cái này không? Có nghĩa là người làm thiện họ mới vô bụng mẹ thôi thì bao nhiêu cái phước nói ngời nó canh nó chờ, họ mà chung ra 1 cái là coi như hưởng đã luôn. Trong khi đó mấy người làm ác chưa chào đời là mình đã thấy bao nhiêu cái họa đang canh me nó ở ngoài. Chuyện này là chuyện có thật, và đây cũng là lý do mình thấy luôn là, đây cũng là lời giải thích chung cho trường hợp tại sao nhà giàu thường ít có con mà cái thứ nhà nghèo ra vô dụng cái vạt áo, chạm cái tay là nó để ra can không kịp. Là tại sao?

Là bởi lý do rất là đơn giản, số người đủ phước để hưởng giàu sang nó hiếm, nó ít lắm. Nó nhiều lý do, người duy vật, người thực tế cực đoan thì họ nói giàu quá lo làm ăn cho nên sinh lý nó bị trục trặc hoặc đầu óc nó không được bình thường cho nên không còn hứng thú phòng the, đó cũng là 1 có. Rồi 1 có nữa là họ nói là sinh hoạt của người giàu thường là người đi làm ăn thì họ đâu có cơ hội để mà họ nghĩ đến chuyện có con. Nhưng theo tinh thần nhà Phật mình phải hiểu thêm là người đủ phước để làm con đại gia vốn dĩ không có nhiều.

Cho nên ngay cả làm ông thầy chùa, mình thấy đệ tử đại gia chỉ vô kiếm chừng 1 ít trong đó để nó hộ trì thôi. Chứ còn 1 rừng ông thầy chùa chứ ông đại gia có quan tâm đến 1 rừng đó hay không? Không, kiếm nhân vật đặc biệt thôi. Thì đó là mình thấy trong đạo đó. Riêng cái chuyện làm con còn thăm nữa. Có nghĩa là người gieo ác nghiệp luôn luôn nhiều hơn người gieo thiện nghiệp. Vì

sao? Là vì cái khuynh hướng tập khí của chúng ta nhiều đời, cái ác nó dễ làm, do sức hút của dòng sanh tử, do hợp lực, do từ trường, cái hấp dẫn của dòng sanh tử, các ác lúc nào cũng dễ làm hết, bởi vậy nó mới sanh tử hoài được.

Bây giờ rủ đi săn bắn, câu cá, bài bạc, nhậu nhẹt, chích hút, nghiện ngập, gái gú, nhảy đầm, ca hát nó dễ, còn cái kiêu như là học đạo, thiền định, sống tĩnh tâm, ly dục, xa bạn ác, gần người lành, tụng niệm công phu ngày 2 bữa, là lao dịch tác tác trên rừng trên núi phục vụ người tu hành, mấy cái chuyện đó nghe là nó nổi da gà rồi. Mà 3 cái chuyện trời ơi đó, cà chớn thì coi như dễ làm lắm.

Cho nên trong kinh nói mình làm quá nhiều ác nghiệp, đời đời sanh ra lúc nào quá xấu cũng chờ như là kẻ thù chờ sẵn để nó xử mình. Còn cái thiện nghiệp, người làm quá nhiều phước đó, đời đời sanh ra cái thiện quả nó chờ mình như là người thân chờ người thân trở về.

Nhớ nhau như tình nhân/ Tình nhân nhớ/ Lúc người xa chưa về.

Như vậy từ bi quán là như vậy đó, tôi giảng cái này giảng 1 hơi luôn không giảng cái kia.

Tâm từ là mong cho người ta luôn luôn được an lành. Bi là mong người ta đừng có khổ. Hỷ là vui với quả lành và nhân lành của người ta. Còn xả là không để thương ghét chi phối tâm mình bằng cách nghĩ về nghiệp riêng của mỗi người. Bây giờ mình có hại nó cũng không bằng cái ác của nó xử nó. Mà mình có thương nó cách mấy thì cũng không bằng phước lành của nó chăm sóc nó.

Cái thứ 3 là gì ta? Hồi này là ly dục rồi giờ qua đến sắc. Lìa sắc bằng thiền vô sắc là sao? Chỗ này mà không nói chắc bà con khó mà hình dung đây. Chỗ này nó hơi phức tạp đây. Tôi muốn nhanh nói chuyện mấy chỗ này nè. Tôi quay lại cho quý vị 1 nền tảng giáo lý, đại khái như thế này.

Trong vòng sanh tử luân hồi trải qua vô số kiếp, lúc mình làm chó, làm mèo, làm dế, làm dòi, làm bọ, có lúc mình lên làm coi như là ông tiên, ông thần trên cõi cao sung sướng hưởng lạc hàng tỉ năm trên đó, rồi có lúc trở xuống hầm cầu nằm nhoi nheo nhóc ở dưới. Thì trong dòng chảy sanh tử lúc lên, lúc xuống, lúc khổ như vậy đó, thì có những lúc chúng ta ở cõi thấp đó, chúng ta chìm sâu trong 5 trần vật chất. Người ở cõi dục thì sống chết buồn vui trong 5 trần vật chất. Họ phải quan sát thế giới này qua 6 cửa mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý nó mới phi, nó mới thỏa.

Nhưng mà ở tầng tâm thức cao hơn, có những chúng sinh họ thấy rằng – CHỖ NÀY PHẢI GHI NHỚ, TÔI NÓI THIỆT CHẬM, càng biết đến thế giới này qua càng nhiều giác quan thì khổ lụy càng nhiều. Cái này cho tôi ghi câu hơi dài mà không thể không ghi. Yêu nhau bằng cả 6 căn luôn khổ hơn bằng 1-2 căn mà thôi. Hiểu không ta bây giờ hiểu chưa? Bây giờ hiểu chưa? Có hiểu câu này chưa?

Câu thứ 1 không hiểu nhưng câu thứ 2 hiểu.

Bây giờ tôi ví dụ nha. Bây giờ mình thấy bên nhà hàng xóm có món đồ đó hay quá, ông có chậu kiếng, có giò lan đã quá ta ơi, rồi thôi, tới đó là stop, stop, không thêm nữa là nó không có khổ. Còn nếu mình muốn chạm tay vô đó thì sao ta? Mình phải treo tường, khoét vách mình leo vô, mà quý vị tưởng tượng đi, nếu đột nhập bằng kiểu hắc đạo thì khỏi nói rồi. Còn bây giờ mình kiêu đường đường chính chính mình phải lân la làm quen, rồi phải bla bla bla rồi cuối cùng mình phải chạm tay được vô chậu kiếng đó thì nó cực dữ lắm.

Trong khi đó là mình chỉ việc nhìn nó là xong rồi quý vị, chỉ nhìn ờ ông đó có chậu kiếng đẹp quá, có giò lan đẹp quá là xong. Nhà ông ấy có 2 đứa con gái đẹp quá, dễ thương quá thoáng qua đầu ngõ, rồi là xong, không có khổ.

Còn đặng này chỉ vì gương mặt ấy mà mình công luôn mấy chục ký còn lại để về mình khổ 1 đời, thì như vậy là cái giá phải trả cho những người thương thức 5 trần bằng cả 6 giác quan. Nha, nhớ cái đó nha!

Cho nên đây là lý do tại sao mà chúng sanh ở tầng tâm thức cao hơn là bắt đầu oải, họ thấy rằng ở cái thế giới này hình như mình cọ xát với nó bằng càng nhiều giác quan chừng nào nó càng khổ lụy chừng đó, cho nên họ bèn buông 5 dục đi. Bắt đầu họ mới chuyên tâm thiền định bằng các đề mục ví dụ như là đất nước lửa gió, xanh vàng đỏ trắng, hư không ánh sáng. Họ cứ tập trung vô 1 thứ 1. Ánh sáng ánh sáng ánh sáng, hư không hư không hư không, khe hở khe hở khe hở, hoặc là đất đất đất đất đất, nước nước nước nước nước, xanh xanh xanh xanh xanh, vàng vàng vàng vàng... đó, họ cứ tập trung tư tưởng vô đó rồi họ đắc thiền họ về trời họ sống, về cõi Phạm Thiên họ sống.

Nhưng mà ở tầng tâm thức cao hơn nữa thì có những vị Phạm Thiên họ nhìn chuyện còn phải lệ thuộc vào tí ti vật chất là còn tí ti hệ lụy, bởi vì họ chán quá. Ngày xưa ngày xưa họ mê đắm trong 5 dục, rồi họ lia 5 dục họ mới lên trên tầng thiên định này nè. Tuy là bây giờ hết dục nhưng mà nó cũng còn dấu vết tí ti đó là còn lại con mắt, còn lại lỗ tai, thì theo giải thích trong kinh tôi rất là tâm đắc. Trong kinh nói thế này, cái dục giới nó đã rất là sạch sẽ rồi nhưng tại sao có những người chán nó, là bởi vì sao? Là bởi vì trong thế giới của họ thế giới của 5 dục nó quá là ghê tởm, nó quá tầm thường, nó quá thấp kém, nó quá bậy bạ, nó quá tào lao, cho nên họ thấy rằng cái này nó chưa xa dục bao nhiêu hết.

Nó giống như 1 cái muỗng mình làm rớt xuống bồn cầu, rồi mình mới vớt, mình lượm nó lên mình rửa, thì đúng rồi. Cái muỗng rửa rồi, mà đã rửa rồi bằng xà bông, còn ngâm nước sôi thì phải nói là cái muỗng nó đâu còn dấu vết gì của bồn cầu nữa quý vị. Nhưng mà tại vì mình là người kỹ tính, mình là người sạch sẽ cực đoan, mình là người vệ sinh quá khích, cho nên mình thấy hình như cái muỗng này từ đây về sau có lẽ dùng trong chuyện gì chứ còn dùng trong chuyện ăn uống coi bộ thấy ớn quá đi, bởi vì nó đã ít nhiều có 1 quá khứ, có 1 tiền sử là thiếu vệ sinh. Không biết trong room có nghe kịp không ta? Có thể nó còn có 1 chút gì đó nó hơi dính líu với cái bồn cầu hoặc là 1 dây phòng dài thế này mà phòng nào gần toilet nhất thì mình cũng hơi nhợn nhợn. Nhất là mình vô mấy restaurant Âu Mỹ, có những nhà hàng họ tận dụng không gian, họ làm luôn bàn ăn kế cửa toilet luôn. Mà ở bên Âu Mỹ này, mấy cái toilet họ dùng 1 loại xà bông kỳ cọ nặng mùi, nó nặng lắm, bởi nó đánh bật mùi khai, mùi hôi mà. Cho nên họ xài cái loại hóa chất rửa cầu, xịt phòng rất mạnh, cho nên những cái bàn nằm gần cửa toilet ngồi ăn mà nghe cái mùi trong đó nó nồng nặc ra, thứ nhất là thấy đang (mất tiếng) 1.16.20 thêm cái vụ nghe mùi đó nữa, mùi hóa chất mình càng nuốt không vô.

Thì có những chúng sinh ở đời cũng vậy, tuy họ đã lia dục, họ đắc thiên sắc nhưng họ thấy thiên sắc giới này nó giống hệt như là cái bàn ăn kế bên cửa toilet vậy đó. Cái bàn ăn nó không phải là toilet nhưng mà nó quá gần cái toilet, họ bèn chán cái bàn ăn đó, chán luôn thiên sắc giới. Họ hướng đến cảnh giới vô sắc, họ chỉ mong là bây giờ chỉ cần có cái tâm thôi, chứ còn có cái thân nó còn thấy ngán quá. Có cái thân còn có màn hào quang ít, hào quang nhiều, còn có xấu, còn có đẹp, còn có lớn, còn có bé.

Vì sao? Bởi vì những vị Phạm Thiên sắc giới khi họ muốn đắc lên thiên vô sắc họ phải chán trước, họ chán thiệt là chán tất cả những vì thuộc về sắc, họ phải nhìn xuống những tầng thiên họ đã đắc, họ nhìn xa hơn bên dưới cõi Phạm Thiên. Họ nhìn nói chung là ở thế giới vật chất sao mà nó, mình kêu 1 lũ thì đã man quá, hình như 1 lũ thì đúng hơn, nó coi như nó là 1 loại đó, có điều thăng tể, thăng thô, nhưng mà nó là 1 giuộc, nó là 1 family, nó là 1 nhóm, 1 chùm, 1 đám, 1 lũ. Cho nên họ ngán, thế là họ hướng tâm lên đến tầng thiên vô sắc.

Rồi đến tầng tâm thức cao hơn nữa, tầng tâm thức cuối cùng, họ thấy rằng hễ còn có tái sinh thì còn có luân hồi. Tầng cuối cùng này là ai? Đó là những người đã được nghe Phật pháp. Họ thấy rằng bây giờ mà bị đọa xuống 18 tầng địa ngục thì cũng sẽ có 1 ngày trời lên, mà có đi lên cõi phi tưởng phi phi tưởng thì cũng có 1 ngày nó rớt trở xuống.

1 vị Phạm Thiên hễ chưa đắc Thánh, tôi nói chậm nha, 1 Phạm Thiên hễ chưa đắc Thánh thì khả năng sanh làm con dòi hoàn toàn còn nguyên vẹn, nó không mẻ đi 1 gram nào hết. Và 1 con dòi ở trong hầm cầu cái khả năng mai này nó trở về Phạm Thiên, cái khả năng đó còn nguyên vẹn, nó không mất đi đâu hết, chỉ cần nó hội đủ 4 điều kiện sau đây thì nó bèn trở về cố quận.

4 điều kiện là gì? 1 là trú xứ thích hợp, 2 là người mình gần gũi, 3 là điều mình học hỏi được, 4 là mình sống và hành động ra sao.

4 cái này nó cộng lại, nó khiến cho 1 vị Phạm Thiên ở trên cõi cao nhất hoàn toàn có thể rớt xuống cõi thấp nhất. Mà 1 chúng sanh ở cõi thấp nhất hoàn toàn có thể trôi lên khi nào nó hết nghiệp làm dòi nó trở lên đây. Nó trở lên nếu trú xứ của nó là gì? bữa hôm mình học rồi, trú xứ trung quốc đó. Nếu con dòi nó sanh lên thân người, mà nó được ở chỗ gặp gỡ tứ chúng, gặp gỡ Tam Bảo là thấy ok. Thứ 2 là nó gặp gỡ tứ chúng, gặp gỡ được Tăng Ni, thứ 3 nó học được điều lành lẽ phải, thứ 4 nếu nó hành trì được chút ít công đức thì nó sẽ đi lên.

Còn 1 vị Phạm Thiên ở trên sanh xuống mà lọt vô trú xứ gì ta? Hồi giáo, ở gần ai ta? Ở gần người Hồi giáo, học được cái gì ta? Kinh Coran, sống làm sao ta? Sống theo luật Sharia. Vd như vậy, thì coi như là nó đi thăm thăm luôn.

Cho nên đây chính là cái người họ thấy cái này họ ngán. Tầng tâm thức cuối cùng là họ chán luôn cái chuyện vô sắc luôn.

Tầng thứ 1 là chán dục, tầng thứ 2 là chán sắc, tầng thứ 3 là chán luôn cái vô sắc để mà hành đạo. Hành có 3 là thiện hành, ác hành và giải thoát hành. Ác hành là những pháp bất thiện đưa mình xuống, thiện hành là tam nghiệp thiện đưa mình lên, giải thoát hành là hành trì của người Tứ Niệm Xứ đưa mình ra ngoài khỏi vòng kềm tỏa của thiện ác.

Cái thứ 5 là lia thân kiến bằng Thánh trí. Nói y theo chú giải là vị đã đắc quả rồi họ mới nhập quả định rồi xuất ra để nhìn lại thân tâm, danh sắc này thấy gì cũng là không. Định nghĩa 2 là tu niệm xứ để lia bỏ mọi danh sắc.

Nghĩa 1 ở đây có nghĩa là nhập quả định rồi xuất ra nhìn lại, có nghĩa đây là 5 pháp khó chứng đắc. Thứ nhất là ly dục nhờ tu bất tịnh quán, thứ 2 ly sân nhờ tu từ tâm quán, thứ 3 tu bất hại nhờ tu bi tâm quán, thứ 4 lia sắc tướng sắc dục bằng vô sắc thiền, thứ 5 lia thân kiến bằng thánh trí.

5 pháp cần được sanh khởi.

Cái này không cần giải thích nhiều, bởi vì nếu tôi giải thích cái này y như Ngài Xá Lợi Phất hiểu thì hôm nay tôi đã không ngồi đây.

Chỉ nói vắn tắt thôi. Đây là 5 trí của vị La Hán khi chứng đạo và nhìn lại quả chứng của mình, chỉ vậy thôi. Chứ còn giải thích thêm nữa thì có 2 cái, thứ nhất tôi là phàm, thứ 2 nữa là tôi giải thích ai tin, thứ 3 nữa tôi biết cái gì mà tôi giải thích, mà vd như tôi có giải thích thì ai tin vì tôi còn phàm mà, cái thứ 4 tôi giải thích để được cái gì, vì đây là cảnh giới của 1 vị La Hán mà không mắc mớ gì mình hết trơn đó.

Đây là 5 trí mà vị A La Hán khi đắc và khi nhìn lại thì thấy rằng quả chứng của mình nó có những đặc tính như thế này. Đây là loại định đưa đến hiện tại lạc và quả tương lai là sao? Vị đó không còn tái sanh nữa nhưng mà vị này biết rằng nếu mình không có Niết Bàn thì cái định này nè có thể đem lại lạc quả tương lai.

1:25:00

Sẵn đây tôi cũng nói luôn, vị La Hán không còn thiện ác nữa nhưng những chuyện vị ấy làm toàn là việc thiện. Thiện là gì? Thiện là những việc mà có thể đem lại quả lành ngay đời này và kiếp sau. Đời này là sao? Đời này là bản thân người làm thiện được an lạc, còn quả thiện thì có thể nếu nghiệp mạnh nó trở ngay bây giờ còn không nó trở ở kiếp sau. Còn vị La Hán, cái tâm Ngài không còn thiện ác, nhưng việc Ngài làm toàn việc thiện, mà việc thiện đó là việc thiện gì ta? Không cho quả, nha. Nhớ cái đó!

Tại sao như vậy? Là bởi vì tôi đã giải thích 100 ngàn lần rồi. 1 người mà hiểu tình huống thấu đáo triệt để về 4 đế, biết rõ mọi thứ ở đời là khổ, đam mê cái gì cũng là đam mê trong khổ thì vị đó còn thiết tha gì cái chuyện về trời hay là xuống địa ngục. Bởi vì xuống địa ngục là khổ đã đành mà về trời lại cũng là khổ mà khổ theo cách khác. Nước mắt là khổ mà nụ cười lại cũng là 1 kiểu khổ. Cho nên ở trong Tăng Chi có câu này nè:

Trong cái nhìn của bậc Thánh, nhảy múa là điên loạn, tiếng cười là tiếng khóc. Tôi tiếc là tôi quên mất tiêu kinh nào nhưng mà tôi hứa là có. Ở trong Tăng Chi có câu đó.

Trong giáo pháp của bậc Thánh, trong cái nhìn của Thánh nhân, cái nhìn của người liễu đạo thì tiếng cười chính là tiếng khóc và nhảy múa chính là điên loạn.

Cho nên 1 người mà hiểu như vậy thì người đó không còn 1 tí tí hứng thú trong việc lành hay việc ác nữa. Bởi vì làm thiện bằng tâm lành, tại người không học A Tỳ Đàm thì nghe vậy cứ hoang mang. Ủa tại sao kỳ vậy ta, tại sao làm thiện không bằng tâm lành? Xin thưa, cái này có học A Tỳ Đàm mới hiểu, tâm lành/ tâm thiện là tâm tốt đẹp của 1 người còn vô minh trong 4 đế như cảm hứng nghệ thuật của 1 người không biết mình đang bị ung thư kỳ cuối. Các vị nghe kịp không?

Như cảm hứng nghệ thuật của 1 người không biết mình đang bị ung thư kỳ cuối. Có nghĩa là tiếp tục chơi nhạc, tiếp tục vẽ tranh, tiếp tục trồng lan, trồng kiểng, tiếp tục du lịch mà hoàn toàn không biết gì hết. Nhưng mà chỉ cần người này biết rõ thì những cảm giác này không còn nữa, người này

có thể vẫn còn tưới lan, còn nha, còn, còn tưới lan. Hồi đó giờ lỡ chơi thì bây giờ tiếp tục chơi kiếng, tiếp tục chơi nha, chơi kiếng, chơi lan. Rồi con cháu người nhà rủ đi du lịch thì cũng ráng đi nhưng quý vị biết cái lòng nó tan nát rồi.

Hôm trước khi mà tôi được báo là tôi bị tiểu đường type 2, nghe nói bị dính tiểu đường type 2 là bắt đầu tôi xuống dưới bếp tôi nhìn lon sữa đặc đó, thường tôi uống café bằng sữa đặc. Tôi nhìn cái lon đó là tự nhiên tôi thấy cả nghìn trùng xa cách, nghĩa là từ nay không còn thấy nhau trong đời. Vì sao? Vì may là type 2 đó, chữa được, mà nhìn nó là thấy nghìn trùng xa cách coi như nó là bên bờ viễn xứ rồi.

1:29:20

Nói gì là cancer, cho nên vị La Hán Ngài nhìn cuộc đời này, Ngài nhìn nó bằng tâm trạng gần giống người họ nhìn cái nhà sắp bị nổ. Cái nhà đã bị cài đặt bom gài giờ rồi, Ngài cứ liếc đồng hồ Ngài biết nó còn 17 phút 3 giây nó nổ thì thử hỏi chứ Ngài còn thiết tha gì cái chuyện trở vô ngôi ở nhà đó mà chơi bản sonate 14 quý vị. Còn bụng dạ nào mà vô nhà, vô phòng đó mà chơi 1 bản hòa tấu, chơi bản cổ điển.

Nhưng mình là 1 đứa bé không biết gì hết, cho nên còn chơi ta cứ chơi, ta còn chơi mãi chơi mãi, là cứ vậy.

Đây là định nghĩa về cảm giác của 1 vị Thánh.

5 pháp cần được thăng tri.

Có nghĩa là sao ta? Bây giờ mình còn nửa giờ đồng hồ nữa. Ai post lên dùm ta. Các vị còn nghe nữa hay không hay là các vị đã buồn ngủ rồi, alo. Các vị có biết không, ở bên Âu Mỹ 1 buổi học thường người ta chỉ có 1 tiếng rưỡi thôi, còn mình tới 2 tiếng lận, mình đã overtime rồi nha.

Trường hợp thứ nhất là hành giả do nghe mà hành trì rồi chứng Thánh.

Thứ 2 là suy niệm điều đã được nghe rồi hành trì và chứng Thánh.

Thứ 3 là nhờ tụng đọc rồi theo đó mà hành trì rồi chứng Thánh.

Thứ 4 là nhờ chiêm nghiệm tiêu hóa mà chứng Thánh.

Thứ 5 là nhờ chỉ quán song tu mà chứng Thánh.

Đó là 5 điều. Cái này chắc không cần giải thích nha, không cần giải thích.

Do nghe mà hành trì rồi chứng Thánh. Suy niệm điều đã được nghe rồi hành trì và chứng Thánh. Rồi cái nhờ tụng đọc. Rồi điều thứ 4 là chiêm nghiệm. Thứ 4 nó khác thứ 2 chỗ nào? Thứ 2 là ôm chặt kiến thức mà mình đã học, ôn bài là chính, còn cái thứ 4 là chiêm nghiệm điều tâm đắc nào đó rồi chứng, 2 cái này khác nhau. Thứ 2 nhờ ôn bài mà chứng, thứ 4 nhờ lưu tâm điều tâm đắc nào đó rồi chứng. Không biết ghi có hiểu không ta? 2 cái khác nhau. Thứ 2 nhờ ôn bài, còn cái thứ 4 là nhờ lưu tâm, cái điều tâm đắc nào đó. Đại khái như vậy, đây là 5 kiểu, 5 pháp cần phải thăng tri. Thăng tri là biết rõ kiểu tu như vậy đó.

1:34:30

5 pháp cần được tác chứng.

Giới uẩn, định uẩn, tuệ uẩn, giải thoát, giải thoát tri kiến uẩn.

Giới uẩn là gì? Tại sao gọi là uẩn? Uẩn từ chữ tiếng Phạn gọi là khandha có nghĩa là sự huân tập hay là sự tổng hợp, hay là sự tập đại thành, đây là từ mới của Trung Quốc mà VN mình đang xài, chữ uẩn đó. Chữ khandha là sự huân tập, đóng khối nhót.

Theo trong kinh điển có 2 loại uẩn đó là ngũ uẩn sắc thân và ngũ uẩn pháp thân. Mọi thứ ở đời đều là những tổng hợp của nhiều thành tố, cho nên mới có câu này “The Buddha is the made of none buddha materials”. Tức là Đức Phật được tạo nên bởi những chất liệu không phải Phật. Câu này là toàn bộ tinh hoa Phật pháp nằm ở câu này.

Và căn nhà được tạo nên bởi những thứ vật liệu không phải căn nhà. Vd cái rui, mè, kèo, cột, mái ngói, rồi gạch, khung sắt, xi măng bla bla... từng thứ này nó không phải là cái nhà nhưng gom lại thì nó thành ra thứ mà ta gọi là nhà.

Ở đây cũng vậy, ở đây gọi là uẩn là sao? Uẩn có nghĩa là những gì mà nó được tập hợp lại, nó được tổng hợp lại bằng những thứ vốn không phải là nó. Khi mà gom hết những thứ không phải là nó làm nên 1 thứ được gọi là nó. Vd như cái bàn, nó được ghép lại bởi những thứ không phải là bàn. Trong room nghe kịp cái này không ta? Cái bàn nó được ráp lại bởi những thứ không phải là bàn. 1 người

mà họ cho mình là quan trọng bởi họ nghĩ có 1 cái tôi, cái ta nhưng thật ra để tạo nên cái 1 tôi thì nó là tổng hợp của những thứ tào lao không có gì là tôi hết. Nhưng gom hết cái đồng tào lao đó lại thì mình mới có 1 cái tôi, đó là Nguyễn Văn A, Trần Văn B. Tôi đang nói sâu chữ uẩn là vậy đó. Chữ này ở đây có nghĩa rất là triết học, rất là minh triết.

Có nghĩa là mọi thứ ở đời này nó là tổng hợp của vô số thứ khác. Vd như nó là 5 uẩn, gọi là sắc uẩn trước đi. Sắc uẩn là tập hợp của 4 đại và 24 thứ sắc từ 4 đại mà ra, 5 uẩn đó. Còn thọ uẩn là chỗ gặp gỡ của 5 thọ, 3 thọ, 6 thọ và 2 thọ. Tưởng uẩn là gì? Tưởng uẩn là chỗ gặp mặt của ít nhất 6 tưởng, ít nhất đó nha, đó là sắc tưởng, thanh tưởng, khí tưởng. Tại sao gọi là ít nhất, là tưởng tượng trên đời này có bao nhiêu sự vật thì có bấy nhiêu cái tưởng, nhưng nói gọn còn có 6 thôi.

Vd như mình gọi đó là cái ly, cái tô, cái chén, những cái gì mình biết đến bằng con mắt thì cái đó gọi là sắc tưởng.

Tất cả những cái gì thuộc về âm thanh thì gọi là thanh tưởng. Vd như tại sao mình biết đó là tiếng Miên chứ không phải tiếng Tàu, vd như vậy, đó là thanh tưởng.

Hành uẩn là khởi nói rồi, hành uẩn thì coi như bao nhiêu thứ thiên hình vạn trạng đã làm nên thế giới này. Vd như có thiên đường, có địa ngục, có nam có nữ, có đẹp có xấu, có trí có ngu, có hiền có ác, thì tất cả những đa dạng của cuộc sống này nó được tạo ra bởi hành uẩn. Hành uẩn phức tạp cho nên nó mới tạo ra bao nhiêu thứ đa đoan trong cuộc đời.

Thức uẩn là gì? Thức uẩn tối thiểu nói đơn giản nhất cũng là cái biết của 6 thức. Cho nên 5 uẩn sắc thân thì gọi là 5 uẩn (tuệ) uẩn 1:40:18 có nghĩa là đóng khối nhóm ở chỗ tổng hợp, chỗ tụ hội của nhiều thành tố rời rạc nhau.

Rồi bây giờ nói tới ngũ uẩn pháp thân là gì ta. Thứ 1 là giới uẩn, là sao? Giới uẩn không có 1 cái gì trên đời này gọi là giới hết, mà nó là sự tổng hợp của rất nhiều thứ.

Vd như giới uẩn gồm 4 uẩn gồm 4 phần sau đây: đó là giới bốn 227 điều, thứ 2 là thu thúc lục căn, thứ 3 là quán tưởng thọ dụng giới bốn, nuôi mạng thanh tịnh.

Tổng cộng giới uẩn gồm có 4 điều: thứ nhất 227 điều cũng gọi là giới, thứ 2 là 1 vị Tỳ Kheo muốn giữ 227 giới này không thu thúc lục căn là không được, mà chỉ biết thu thúc lục căn mà không biết gì đến 227 giới cũng không được. Tiếp theo là dù không phạm 227 giới nhưng mà khi thọ dụng tứ vật dụng mà không quán tưởng cũng không được.

Quán tưởng là gì? Quán tưởng là khi vị đó đắp cái y lên vị đó niệm như thế này: Lá y này không phải là dơ nhưng khi chạm vào thân này lúc nào nó cũng sẽ trở nên dơ lúc ấy. Lá y này không phải là chúng sinh, lá y này nó chỉ là 4 đại chạm vào thân 4 đại này mà thôi. Để làm chi? Dùng 4 đại này đắp lên 4 đại kia để tránh sự xáo trộn của 4 đại thiên nhiên. Có nghĩa nhờ cái y này giúp cho mình không bị nóng không bị lạnh.

Thức ăn cũng vậy, vị đó quán tưởng thức ăn này không phải là dơ, nhưng khi nó chạm vào cơ thể này lúc nào thì nó sẽ là dơ lúc ấy. Hoặc là ta ăn đây để duy trì đời sống phạm hạnh chứ không phải ăn để cho mập béo, mập người béo tốt hoặc là để cho da dẻ hồng hào, ăn là để nuôi dưỡng đời sống tiếp tục tu hành.

Thuốc men cũng vậy, ta uống thuốc đây để chi để giúp đỡ cho thân này đừng bị đau đớn nữa, để có sức hành phạm hạnh.

Rồi trú xứ cũng vậy, dù đây là gốc cây hay đây là cái chòi như cái chuồng heo, hoặc là hang đá, căn phòng tiện nghi thì tất cả nó chỉ là chỗ để mình qua đêm mà thôi.

Gom 4 cái này lại gọi là, vd như trong đây nói, điều 1 thanh tịnh nhờ niềm tin, điều 2 thanh tịnh nhờ chánh niệm, điều 3 thanh tịnh nhờ trí tuệ, điều 4 thanh tịnh nhờ sức tinh tấn. 4 cái này được gọi là 4 giới uẩn.

Điều 1 là 227 giới, thanh tịnh nhờ niềm tin.

Điều 2 thu thúc lục căn, thanh tịnh nhờ chánh niệm.

Điều 3 quán tưởng thọ dụng, thanh tịnh nhờ trí tuệ.

Điều 4 nuôi mạng chân chánh, thanh tịnh nhờ tinh tấn.

Nắng gió mưa sương cỡ nào cũng đầu trần chân đất ôm bình bát đi mưa tầm mưa tã đi cả cây số 2 cây số 3 cây số về nó liệng cho 1 trái dưa là coi như bữa đó nhin. Gần tết thấy nó quần là áo lụa khoái quá ôm bát đi nó quất cho 1 trái dưa hầu về cũng le lưỡi.

Tất cả là phải chịu hết nha. Còn có 1 ông sư ở ngoài Vũng Tàu giờ tịch rồi, kỳ đó sư ở đó mấy năm trời đi bát, mà đi miết mòn cái mặt luôn mà sư cũng nhột nữa, trời ơi. Nghèo quá mà bữa nào không ôm bát sao được. Thì ông sư đó cuối cùng ông hết chỗ đi, ông mới ôm bát đi vô trong xóm đạo ông đi. Ông nghĩ kệ nó mình vô trong đây coi như là gieo duyên giữa chúa với chùa.

Ai ngờ vô đó tụi giáo dân nó ghét ông quá đi, nó tưởng ông ăn chay, nó đem nguyên cái rỏ, ở Vũng Tàu thì nhà nhà ai cũng có khô, khô cá đó, nó ghét nó đem nguyên rỏ khô nó hắt vô bát của ông. Mà ai ngờ đâu nó để nhằm ngay ông sư Nam Tông. Mừng quá trời mừng luôn.

Rồi cũng có 1 ông khác đi bát gặp Phật tử Nam Tông nó để cho nửa con gà, thay vì người ta đi người ta thấy nửa con người ta đi về đi, không ông ôm bát đi nữa. Gặp bà Bắc Tông bà kêu trời ơi ai để nửa con gà vô bát ông thầy ác quá, bà mới lấy nửa con ra bà để nguyên bó tàu hũ vô.

Đại khái cuộc đời khổ hạnh có đủ chuyện hết trơn nhưng mà phải ráng. Mình phải ráng để cho nó chu toàn cái hạnh tu gian nan. Ta nói vạn sự khởi đầu nan là vậy đó. Bắt đầu nó khó riết nó quen.

Đó là giới uẩn.

Còn định uẩn là gì? Định thì các vị biết rồi, định thì có 3. Cái này khỏi kể mệt quá rồi. Muốn đắc sơ thiên thì phải bỏ 5 có 5, muốn đắc các tầng cao hơn thì chi thiên phải giảm dần và có nhằm chán tầng thiên cũ mới lên được tầng cao hơn. Đây là những cái làm nên định uẩn.

Trước hết là định có 3:

Sát na định là khả năng tập trung trong từng khoảnh khắc.

Kiên cố định là khả năng đắc từ sơ thiên cho đến phi tướng phi phi tướng.

Cận định là khả năng của người sắp đắc thiên.

Rồi bây giờ bắt đầu mới vô sơ thiên. Muốn đắc sơ thiên là phải có 5 mất 5. Có 5 đây có nghĩa là được 5 chi thiên tâm, tứ, hỷ, lạc, định. Rồi bỏ 5 cái là dục triền, sân triền, hôn thụy, trạo hối và hoài nghi. Rồi muốn đắc tầng cao hơn thì phải chán tầng cũ và càng lên cao thì chi thiên giảm dần.

Cho nên được gọi là định uẩn là bởi vì nó phải gom hết bao nhiêu vấn đề này lại nó mới được gọi là định.

Tuệ uẩn là 4 niệm xứ với tất cả vấn đề liên quan như tuệ dựa trên định và niệm để ghi nhận 4 đế, 12 xứ, 5 uẩn, thất giác chi, bát chánh đạo. Các thiên tuệ trước khi chứng đạo kể rõ là vậy nhưng nên hiểu ngầm thiên tuệ chỉ là các khía cạnh nhận thức của tâm thức tuệ quán.

Có nghĩa là khi hành giả sống bằng chánh niệm buổi đầu chỉ là làm gì biết nấy, lâu ngày thì tự nhiên 1 lúc nó nghiệm ra là mọi thứ do duyên mà có, và mất đi trong từng khoảnh khắc cũng do duyên mà mất. Ngay trong khoảnh khắc nhận ra đó, hành giả thấy chán thấy sợ đối với danh với sắc của bản thân nói riêng và chung quanh mình rồi nhìn ra vô lượng vũ trụ ở đâu cũng thế thôi.

Cái cảm giác chán sợ đó gọi là các tầng tuệ. Nhưng mà nó xui 1 cái khi những khía cạnh nhận thức này được phân tích ra quá rõ quá kỹ nó mới dẫn tới sự hiểu lầm tan thương, đáng thương cho không ít hành giả cứ cho rằng ta bây giờ được thầy nói là tuệ thứ 8, thay vì mình hiểu đó là khía cạnh thứ 8 nó hay hơn là cái tầng. Bởi vì nói như vậy nó có nghĩa là lớp 3 lớp 7 lớp 5 vậy đó, nó rất là kẹt.

Tôi xin thưa với quý vị, tôi chống cái vụ mà tuệ hiểu theo lớp cao lớp thấp. Tại sao tôi chống?

Thứ 1 theo trong A Tỳ Đàm chỉ có tâm thiên sơ nhị tam tứ nó mới có tâm đạo đại, tâm thiên rõ ràng thôi. Cái tâm này đến lúc chết mà mình không mất thì có thể nhờ nó mà sanh các cõi Phạm Thiên.

Thứ 2 là tâm Thánh. Vd như tâm sơ đạo, nhị đạo, tam quả, tứ quả và những tâm có thiệt, còn riêng về các tuệ này nè thì nó chỉ là tâm thiên dục giới thôi. Mà quý vị trong room hỏi tôi tâm thiên dục giới là cái gì? Tôi xin thưa cái tâm đó chính là cái tâm mà quý vị dùng để bố thí, trì giới, để mà chửi cầu, để mà rửa chén đó, thưa ba má. Nhớ dùm cái đó rất là quan trọng nha.

Ba cái thiên tuệ mà quý vị cho là ghê gớm thật ra nó chỉ là các tâm thiên dục giới vốn cùng loại với những tâm lành mà ta dùng để chửi cầu rửa chén, bla bla... Tôi biết ghi cái này rất sốc nhưng tôi không thể không nói.

Có nghĩa là khi mình đi phục vụ, khi mình đi làm trung tâm bảo, phục vụ thiên viện thì mình đi chửi cầu làm sao bằng tâm ác được, làm bằng tâm lành. Thì cái tâm đó nó chính là cùng 1 fami, nó cùng 1 nhóm với tâm tuệ đó.

Mình sống chánh niệm lâu ngày thì tự nhiên mình nhìn về thế giới này bằng sự sợ hãi cũng có. Sợ hãi là sao? Thấy rằng hơi thở này nó có ra không có vào là chết. Thấy rằng cái gọi là đời sống nó

chỉ nằm ở mũi thoi. Giống như 1 chiếc xe 18 bánh hay chiếc xe đạp, thì cái phần nó bám trên đường nó chiếm chỉ 1 phần rất nhỏ của tổng diện tích chiếc xe. Chiếc xe đạp có tổng diện tích là bao nhiêu, của cái sườn, của ghi-đông, của pedal tất cả mình quy ra diện tích hết đi. Thì cái phần diện tích của bánh xe, cái vỏ xe nó chạm trên đường có 1 ít thôi quý vị. Chiếc xe 18 bánh nó to gấp bao nhiêu lần thì cái phần chạm với mặt đường cũng chỉ là 1 ít so với tổng diện tích của nó.

Thì cũng vậy, 1 con người dù có tiếng tăm hay vô danh cách mấy đi nữa thì cái mà gọi là đời sống nó chỉ có 1 chút xíu đó là cái chỗ hơi thở ra vào thôi. Nó có ra mà nó không có vào là xong. Cho nên hành giả thấy chỗ này hành giả mới kinh cảm, hành giả thấy cái chết chỉ là gang tấc thôi. Khi mà thực tập chứ còn ngoài ra học thì không hiểu, tôi nói rõ nha. Khi học có ngàn đời cũng không hiểu được cảm giác đó, nhưng mà khi có thực tập thì sẽ hiểu. Hiểu cái cảm giác là có 1 lúc hành giả sợ chết còn hơn là cái gì hết thảy. Bao giờ hành giả thấy cái chết nó sờ sờ, nó sùng sùng, nó lừng lững, nó mồn mồn trước mặt mình.

Rồi thì sao? Nó nảy ra tâm sợ hãi. Lúc đó có thầy có bạn hoặc bản thân mình có kiến thức giáo lý mình vượt qua được nó. Mình sẽ tới 1 tình trạng tâm lý gọi là mình thấy chán. Nhưng mà cái cách kể này lại cũng nguy hiểm nữa. Cái cách kể này nghe làm cái gì có trước sau như không, tùy người. Có người họ thấy danh sắc nó vô nghĩa vô thường họ chán, chứ họ không cần trải qua cái sợ. Và có người chẳng trải qua cái gì hết, họ vừa nghe Phật giảng xong là họ đắc 1 cái bụt, không hề trải qua 1 cảm giác tâm lý bla bla gì hết đó.

Vậy mà bà con mình cứ ráng mê 3 cái tầng này tầng nọ của thiền tuệ. Trời ơi tôi nói hoài, tôi nói thứ 1 là cái tâm, cái tâm mà gọi là thiền tuệ cái tâm đó là tâm thiện dục giới thoi. Thứ 2 là có nhiều người họ đắc đạo họ đâu có cần tầng nào đâu, đâu có cần thiền tuệ nào, nha. Thì đó gọi là tuệ uẩn. Có nghĩa là sống bằng chánh niệm, khi duyên lành đầy đủ tự nhiên tuệ nó bèn trôi ra và nó xác định cho mình thấy đây là khổ, đây là tập, đây là diệt và đây là đạo, đây là sắc, đây là thọ, đây là tưởng, đây là hành, đây là thức, đây chính là vô minh duyên hành, hành duyên thức, thức duyên danh sắc bla bla... Đó gọi là tuệ uẩn.

Giải thoát uẩn là gì? Giải thoát uẩn là 4 đạo 4 quả.

4 đạo là gì? Khi đủ duyên lành ba la mật thì tự nhiên hành giả thấy có 1 sát na tâm xuất hiện, cái này nó nhanh lắm, học cho biết, thật ra mình không có tài nào mình thấy kịp nó được trừ Đức Phật. Cái tâm này nó xuất hiện có 1 lần 1 thôi, nó xuất hiện 1 sát na 1 để làm 2 chuyện 1 là cắt đứt phiền não, 2 là thấy rõ 4 đế trong đó có Niết Bàn.

Thấy rõ 4 đế là sao? Là thấy rõ rằng mọi thứ ở đời là khổ, thích cái gì cũng là thích trong khổ, muốn hết khổ thì không thích trong khổ nữa và hành trình nhận thức này, hành trình nhận thức về khổ và tập này nè được gọi là đạo đế.

Rồi thêm nữa là ngay lúc nhận thức 4 đế được đầy đủ thì ngay lập tức hành giả tùy duyên lành mà cắt được bao nhiêu phiền não. Nếu hành giả dừng lại ở tầng sơ quả thì hành giả chỉ cắt được thân kiến và hoài nghi thoi. Thân kiến là từ đây về sau vĩnh viễn không bao giờ còn nghĩ rằng thân tâm này là của tôi, tôi chính là thân tâm này. Thân tâm này là của tôi, tôi có thân tâm này. Vị đó không còn nghĩ như vậy. Vị đó chỉ nghĩ rằng, chỉ biết rằng cái ác đang có mặt, cái thiện đang có mặt, niềm vui đang có mặt, nỗi khổ đang có mặt, hơi thở ra vào đang có mặt, danh đang có mặt, sắc đang có mặt, ở đây không có ai hết, nobody here but danh sắc only.

Nếu vị đó có khả năng đắc cao hơn 1 chút thì vị đó thấy rõ 4 đế hơn 1 chút thì vị đó giảm nhẹ dục ái và sân. Ba la mật nhiều hơn 1 chút vị đó đắc tầng thứ 3, vị đó thấy rõ 4 đế hơn 1 chút nữa, vị đó dứt hẳn dục ái và sân. Nếu ba la mật cũng còn dư xài vị ấy bèn thấy rõ 4 đế lần cuối cùng, vị đó thấy rớt rảo không còn cái gì để thấy thêm nữa. Lần này vị ấy giết sạch toàn bộ phiền não còn dư sót lại.

Bốn cái tầng này được gọi là giải thoát uẩn. Tại sao gọi là uẩn? Bởi vì các vị nghe tôi kể này giờ cũng đã 1 đồng, 1 nùi, quý vị không thấy 1 đồng à, không thấy uẩn à?

Cuối cùng là giải thoát tri kiến là sao? Là vị ấy thấy rõ là sao khi đắc đạo rồi vị ấy mới nhìn lại giải thoát tri kiến uẩn là 19 trí phân khán (khán không có g), là trí nhìn lại 5 điều:

- Phiền não đã diệt
- Phiền não còn dư sót
- Đạo tu vừa chứng
- Quả vừa chứng
- Niết Bàn vừa chứng.

Ở 3 tầng Thánh đầu thì có đủ 5 loại trí nhìn lại này, riêng tầng La Hán thì chỉ còn 4 trí nhìn lại thôi vì La Hán không cần nhìn lại phiền não dư sót. Do đó chỉ có 19 trí nhìn lại. Hiểu không ta? Xin hẹn các vị kỳ sau. Đã đủ giờ rồi. Xin chúc các vị 1 ngày thật an lành, 1 đêm nhiều mộng đẹp.

**XIN LƯU Ý:
ĐÂY CHỈ LÀ BẢN CHÉP NHÁP
CHƯA ĐƯỢC SỬ GIÁC NGUYÊN HIỆU ĐỈNH.
QUÝ PHẬT TỬ TẠM THỜI CÓ THỂ DÙNG LÀM
TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU CHO RIÊNG MÌNH.
XIN TRÁNH IN ẤN PHỔ BIẾN.**

www.toaikhanh.com